



foto RobBeurseFotografie

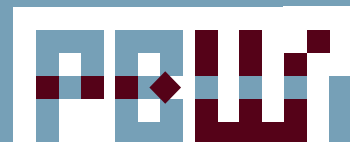
DEWIJKKRANT

nummer 76 - april 2020

WIJK IN
BEWEGING

GEEN VIERING
KONINGS DAG

DUURZAAM
WONEN



VERENIGING PROFESSOREN & BURGEMEESTERSWIJK

Bezoek de mondhygiëniste



Rijndijkstraat 2
(hoek Hoge Rijndijk)
2313 NK Leiden
T 071 566 16 50
E info@pvmhbnix.nl
www.pvmhbnix.nl



MAAR IK GA TOCH AL NAAR DE TANDARTS?

Waarom zou ik dan nog naar de mondhygiëniste gaan? Denkt u dat ook? Want dan is het misschien een goed idee om iets meer te weten over wat een mondhygiënist doet.

IEDEREEN HEEFT EEN GEBIT. Voor sommige mensen is dat iets heel vanzelfsprekends, deze mensen ervaren weinig problemen

maar voor anderen is hun gebit een hoge kostenpost. Hoe kan dat nou zo verschillen? Het gebit is de maalmachine van ons lichaam, tijdens het kauwen komt hier grote kracht op te staan en daarom moeten tanden en kiezen stevig in de kaken staan. Dit vraagt om goed onderhoud. Alleen is het niet altijd even gemakkelijk om je tanden en kiezen goed schoon te houden en soms weet je ook niet precies hoe je dat op de beste manier kunt doen.

DE MONDHYGIËNIST IS DE COACH van het tandheelkundig team. HBO opgeleid en in staat om patiënten zelf meer controle te geven over de gezondheid van

hun gebit. Eventuele problemen worden in kaart gebracht en opgebouwde plaque en tandsteen worden verwijderd, zodat uw gebit weer glad en schoon is. Bij de mondhygiënist krijgt u uitgelegd hoe u zelf uw gebit goed schoon kunt houden, zodat bacteriën niet de kans krijgen uw gezondheid te schaden. U krijgt tips en trucs om zelf veel beter voor uw gebit te kunnen zorgen, zodat een bezoek aan de tandarts een stuk aangenamer wordt. Dit is maatwerk en aangezien mensen steeds ouder worden, is het vaak jong geleerd, oud gedaan.

DE MONDHYGIËNIST IS ER DAAROM VOOR IEDEREEN, van jong tot oud en is direct toegankelijk, u heeft geen verwijzing van uw tandarts nodig. Kinderen tot 18 jaar worden zelfs kosteloos behandeld omdat ze vallen onder de basiszorgverzekering.

TWIJFELT U NOG? Maak gewoon eens een afspraak voor een 'APK' van je gebit. In uw wijk is de **Praktijk voor Mondhygiëne H.B. Nix** al ruim 20 jaar gevestigd aan de Rijndijkstraat 2. Hier werken 3 gediplomeerde mondhygiënisten ook in de avonden of op zaterdag.

DOOD
LUISTER TOEKEN
BELEVEN KUNSTIGS
NODIG LIEFDE WARM
TIJD STERK DICHTBIJ
ONZICHTBAAR
AANDACHT MENS
SCHOONHEID STIL
RUIJTE SAMEN

MOOIE UITVAART

PERSOONLIJKE
UITVAARTBEGELEIDING

ANGELIQUE VALK
06 53 96 44 20 (24/7)

MOOIEUITVAART.COM



INHOUDSOPGAVE

- 5 Hulp in tijden van corona
- 5 Koningsviering geannuleerd
- 6 Interview Herbert en Marianne
- 9 Rubriek: De Meester
- 9 Algemene Ledenvergadering uitgesteld
- 9 Dodenherdenking verloopt anders
- 10 Rubriek: Ouderencontact
- 13 In memoriam: Alfred Dernison
- 14 Rubriek: Portretten van het Zoete Land
- 18 Rubriek: Boom in de buurt
- 20 Interview Melle Boddaert
- 23 Rubriek: Energietransitie in de wijk
- 24 Foto-impressie: Wijk in beweging
- 26 Rubriek: Vrijwilliger in de wijk
- 29 Rubriek: De Tuin
- 30 Experts van het mooie afscheid
- 34 Nieuw: Wijkambassadeur
- 34 Wijkwoordzoeker
- 35 Update Wijkissues (dossiers)
- 36 Rubriek: Duurzame doeners
- 38 Ingezonden stuk Verdamstraat
- 40 Herinneringen aan de hongerwinter
- 42 Rubriek: Kunstenaar in de wijk
- 44 Korte berichten
- 45 Wijkwijzer
- 47 Colofon
- 48 Fotorubriek: Wijk bij nacht

foto RobBeurseFotografie



Monica
Wigman

hoofdredacteur

Alles staat stil

Een Wijkkrant is geen snel medium. Van het nadenken over de inhoud tot het moment dat de krant bij u op de mat valt, verstrijken een kleine drie maanden. Dat betekent dat u in deze krant nog veel artikelen kunt lezen over mensen en hun activiteiten in en om de wijk.

Activiteiten die nu helemaal stil zijn komen te liggen. Zelfs ons populaire Koningsdagfeest is geannuleerd (de artikelen daarover hebben we op het laatst laten vervallen). Geen straatfeesten, geen druk verkeer, geen groepjes ouders en kinderen op weg naar school, geen mensen haastend naar het station.

De paradox is dat we nu tijd hebben voor contact, maar we mogen geen contact.

Afstand en nabijheid. Die tegenstelling kom je overal tegen. Meer dan ooit komt de oproep om solidair te zijn met de kwetsbaren, om ouderen en mensen in de zorg te helpen. Veel mensen bieden hulp aan, via ouderencontact, op Nextdoor, bij 'Een goede buur' en bij de buurtwinkel. Dat geeft hoop.

Bij het ter perse gaan van deze Wijkkrant is de quarantaine nog volop bezig. Alle geplande activiteiten in de toekomst zijn onzeker en we weten niet tot wanneer de richtlijnen gaan gelden. We werken met dagkoersen en dus is het mogelijk dat de situatie weer verandert in de periode tussen dat ik dit schrijf, eind maart en de dag dat u deze krant op de mat krijgt (circa 10 april).

Laten we nog beter voor elkaar zorgen en op elkaar blijven letten. Tijdens de coronacrisis en ook daarna. Dan houden we als wijk in ieder geval iets positiefs over aan deze moeilijke tijden.

En ondertussen voldoende tijd om een paar mooie verhalen te lezen in deze krant... □

Foto voorzijde:

Creatief stelletje: Herbert en Marianne.

Lees ook hun interview op pagina 4.

LEIDSE TANDARTSEN

Tandartsenpraktijk voor de algemene tandheelkunde:

- Begeleiding bij angst voor de tandarts
- Kindvriendelijke tandarts
- Esthetische tandheelkunde
- Implantologie
- Mondhygiënisten
- Tandtechniker in huis

Openingstijden en contact gegevens:

Maandag:	08:00- 21:00
Dinsdag:	08:00- 17:00
Woensdag:	08:00- 17:00
Donderdag:	08:00- 21:00
Vrijdag:	08:00- 17:00
Zaterdag:	09:00- 18:00

- www.leidse-tandartsen.nl
- info@leidse-tandartsen.nl
- Tel: 071- 513 52 73

de latête



Praktijk voor echte
huidverbetering

Ruim 10 jaar uw vertrouwde adres.

Ervaar zelf het verschil en maak
vandaag nog een afspraak!

De la Tête, Praktijk voor huidverbetering

Marijke de Kok - van 't Hooft

Lammenschansweg 18, 2313 DM Leiden

Telefoon: 071-5156963

Email: marijke@delatete.nl

www.schoonheidssalon-delatete.nl

- Alleen gebruik van 100% natuurlijke producten
- Alle producten zijn vrij van parfum, minerale olie en chemische conserveringsmiddelen
- Analyse van de huidconditie geeft inzicht in de oorzaak. Hierdoor is echte huidverbetering mogelijk.
- Zelfs de meest gevoelige, allergische, acne- of eczeemhuid is goed te behandelen
- Acne-behandelingen kunnen voor vergoeding in aanmerking komen



Lid van branchevereniging ANBOS

Hulp in tijden van corona

Aangezien de mogelijkheid reëel is dat we ten tijden dat deze krant uitkomt, nog steeds in thuisquarantaine zitten, hierbij een overzicht van verschillende initiatieven.

Bij buurtwinkel van Vahmeijer aan De Laat de Kanterstraat hangt een briefje met vrijwilligers die willen **helpen met boodschappen doen of andere klusjes voor ouderen**. Of een luisterend oor willen bieden.

Ouderencontact Profburgwijk heeft ook dit lijstje namen en bovendien is de **Wijktelefoon** van het Ouderencontact dezer dagen de gehele dag te bereiken. Bellen kan op nummer: 06 - 577 028 00

Ook op de **app 'Nextdoor'** bieden verschillende wijkgenoten **hulp** aan **bij boodschappen**.



Ook op andere manieren brengt deze crisis mensen op creatieve ideeën. Zo heeft Inge Feiken van de Moddermanstraat 42 een **puzzelbibliotheek** bedacht. 'Ik ben bezig met het opzetten van een legpuzzel bibliotheek. Het is namelijk best mogelijk dat er onder ons mensen zijn die behoefte hebben aan iets anders om te puzzelen en ook op deze manier met elkaar verbonden te zijn. Uiteraard is lenen kosteloos, ik vraag alleen een borg van €2,- en wil de puzzels zelf bezorgen. Meer info: 06 - 465 009 03. Of per mail: info@alainge.nl. Zie ook www.alainge.nl □



foto FransHoekFotografie

Koningsdagsviering geannuleerd

Traditioneel staat de Wijkkrant van april altijd in teken van de Koningsdagviering. Helaas heeft het bestuur van de wijkvereniging moeten besluiten het traditionele Koningsdagfeest op De Laat de Kanterstraat te annuleren. Gezien de huidige ontwikkelingen is het niet waarschijnlijk dat we op 27 april de traditionele festiviteiten kunnen vieren op de manier die we gewend zijn. Het bestuur vindt het ongelooflijk jammer, maar de gezondheid van ons allemaal gaat voor alles. Het bestuur bedankt het koningsdagcomité voor alle inspanningen tot nu toe en we vertrouwen erop dat deze niet voor niets zijn geweest en we volgend jaar een spetterend feest gaan neerzetten met elkaar. □



Wijkupdate

De wijkupdate is een digitale nieuwsbrief van de wijkvereniging die alleen uitkomt als er aanleiding toe is. In de praktijk enkele keren per jaar. Wilt u deze ook ontvangen, meldt u dan aan via webmaster@profburgwijk.nl



Schilder- en Onderhoudsbedrijf
Ron Chaudron

Met aandacht voor het ambacht

- **Binnen- en buitenschilderwerk**
- **Wand- en plafonduafwerking**
- **Houtrotreparatie**
- **Periodiek onderhoud**
- **Fijn timmerwerk**

Kanaalstraat 34
2313 NS Leiden
Tel.: 06 - 242 016 56
rchaudron@hetnet.nl

Een creatief stelletje



foto RobBeurseFotografie

6

illustratie Prof en Pieter Herbert Plompen

Koningsdag 2019. Herbert schiet me aan. We blijken elkaar van vroeger te kennen en hij biedt zich aan om cartoons te tekenen voor de Wijkkrant. In het decembernummer heeft u de eerste kunnen zien. Ik spreek hem samen met zijn vrouw Marianne, saxofoniste in de band die op Koningsdag speelt.

Herbert Plompen (57) en Marianne van der Voorst (55) wonen ruim 20 jaar in de wijk. Eerst een paar jaar in de Buys Ballotstraat en daarna met veel plezier in de Hugo de Vries. Samen met hun twee – bijna uitgevlogen – zonen Max (23) en Ivo (19). 'Ik zeg altijd: ik ga hier alleen tussen zes plankjes weer weg,' vertelt Herbert. Marianne: 'Ik vind het een heerlijke woonplek, groen, sociaal betrokken mensen, veel vrienden vlakbij, buurtwinkels en dichtbij de stad.'

Zeg kwiebus,
één hobby zou ook heel
best volstaan hebben
hoor! Tjonge jonge



Herbert vult aan: 'En de gezelligste straat van de wijk!' Ze vertellen over hoe de kinderen in de straat met elkaar zijn opgegroeid en hun burens gaandeweg heel goede vrienden zijn geworden. Herbert en Marianne leerden elkaar kennen toen ze beiden een verpleegkundige opleiding volgden in het Elisabeth ziekenhuis in Leiderdorp. Marianne is nog steeds werkzaam in de zorg, ze is docent verpleegkunde en werkt als ambulanceverpleegkundige

bij de Regionale Ambulancevoorziening Hollands Midden (RAVHM). 'Ik werk vanuit de post op de Vondellaan en het werkgebied loopt van de Bollenstreek, Leiden, Alphen aan den Rijn tot Gouda en omstreken. Een heel zelfstandige, en afwisselende baan, je weet nooit wat je aantreft, geen dag is hetzelfde.' Herbert is inmiddels niet meer werkzaam in de zorg, maar purser bij KLM.

Naast het werk zijn beiden heel actief. 'Als kind speelde ik klarinet maar toen ik ging studeren vond ik dat niet meer zo'n 'cool' instrument. Pas jaren later pakte ik de muzikale weer op en toen koos ik voor de saxofoon,' vertelt Marianne. Ze speelde in verschillende bandjes en nu in de 8-mansformatie The BiggerBand. Gemiddeld treden ze zo'n 1x per maand op bij bedrijfsfeesten, bruiloften en in grotere cafe's. En vorig jaar dus voor het eerst in de wijk. 'Direct na afloop van ons optreden vorig jaar werden we alweer gevraagd voor dit jaar.*' Het was echt superleuk geweest, dat vonden ook de andere bandgenoten die niet in de wijk wonen.' Verder is het maken van kleding een favoriete bezigheid. En zelfs niet alleen dat. Eerder stoffeerde ze al opnieuw twee oude stoeltjes, en nu staat nummer drie in de schuur te wachten. Het buiten zijn met hond Tim kan haar ook bekoren. Heerlijk lopen in Cronesteijn bijvoorbeeld. Haar muzikale genen heeft Marianne overigens overgedragen op Max en Ivo. Die laatste volgt zelfs een musicalopleiding in Den Haag. Muzikaal is Herbert niet. Maar dat zou ook niet in zijn overvolle hobby-agenda passen. Hij is altijd met iets bezig. Hij schildert en tekent, knutselt en timmert. Samen met hond Tim wandelt hij graag over het strand en doet dat nooit zonder te juttten. 'Ik neem echt altijd iets mee. Veel stukken drijfhout, schelpen en alles wat ik maar tegenkom. Dat sla ik dan op in de schuur en dan doe ik er later weer iets mee. In de straat staat hij bekend om degene waar je moet zijn als je wat dan ook nodig hebt. 'Ze noemen me wel Malle Pietje.' Maar dat zou te weinig eer zijn voor de creatieve dingen die hij maakt: in de kamer staan lampen en tafeltjes die hij van zijn strandvondsten heeft vervaardigd. Ook heeft Herbert twee oldtimers. 'Ik ben wat je noemt een Citrofiel. Zo heeft hij een HY, zo'n golfplaten 'frietbus'. 'Daar speelde ik

5 jaar 'foodtruckje' mee. Ik kwam aan m'n eerste bus omdat een buurman weer iemand kende die de bus ging weg doen en hij wist dat ik helemaal weg ben van Citroens. Voor een flesje wijn mocht ik hem hebben. Dat liet ik me geen twee keer zeggen.' De huidige HY is nummer twee. Ook heeft hij een hippe Mehari. Maar denk niet dat hij deze oldtimers alleen bewaart voor zondagse ritjes of autorally's. 'Nee hoor, ik ga er gerust gewoon de boodschappen mee doen. Je moet er juist veel mee rijden!' Verder doet hij aan 'boulderen', een klimsport zonder lijnen en samen varen ze graag met hun bootje, een stalen sloep. Op warme zomeravonden gaat Herbert met wat buurmannen regelmatig 'jeu de boulen' op het baantje aan het Professorenpad. 'Mensen in de huizen daaromheen vinden het geweldig dat we dat doen. Ze hangen vaak over het balkon om naar ons te kijken! Als iemand van de gemeente dit leest: zou wel fijn zijn als daar een extra lantaarnpaal kon komen!'

Met cartoons tekenen startte Herbert toen hij nog in het Elisabeth ziekenhuis werkte. 'Ik begon met tekenen om de wat saaie stenciltjes van de Ondernemingsraad op te fleuren en daar kreeg ik goeie reacties op. Toen heb ik een strip- en cartoonstekencursus gedaan bij de LOI. Ik teken puur voor de lol, ook voor het personeelsblad van KLM. Alleen is dat nu helaas een app geworden, dat is toch anders. Cartoons zijn heel handig als je soms onderwerpen hebt waar je moeilijk een beeld bij kunt vinden.' Een paar tekeningen voor de Wijkkrant konden nog wel in zijn agenda. 'Ik zeg altijd als je bijna geen tv kijkt, dan houd je zeeën van tijd over!' □

* Dit interview is afgenomen voordat bekend werd dat Koningsdag dit jaar niet door zal gaan.



door Monica Wigman



BMS Notarissen
Plantsoen 25
2311 KG Leiden
T. 071 516 29 30
E. info@bmsnotarissen.nl
www.bmsnotarissen.nl



Ons kantoor is aangesloten bij
NETWERK NOTARISSEN

Notarissen
mr. R.H. (Roel) Breedveld
mr. E.J. (Egbert) Moolenaar
mr. M. (Mark) Schwarze



EEN BETROKKEN PRAKTIJK VOOR IEDERE PATIËNT

Huisartsen Centrum Roodenburg is uw huisartsencentrum in Leiden, met een jong, toegankelijk team. Op zoek naar iemand die de serieuze vragen bespreekt, maar waar u ook voor kleine verrichtingen terecht kunt?

Meld u aan via www.huisartsenroodenburg.nl



Huisartsen Centrum
Roodenburg

T.J. Buijboom | L.R. Harms | H.H.C. Kramer

Roodenburgerstraat 1A 2313 HH Leiden



Samen, stap voor stap



Sabien de Bruijne

Wasstraat 30

2313 JJ Leiden

06 39 18 80 35

info@salut-uitvaartbegeleiding.nl

www.salut-uitvaartbegeleiding.nl

TE EUWEN VERZEKERINGEN

HET ZEKERE VOOR HET ONZEKERE

www.teeuwenverzekeringen.nl

DE SITTERLAAN 89
LEIDEN
TEL. 071-5149967

door Johan Stijnen, leerkracht groep 8, St.Josephschool

Bewegingsonderwijs

foto's RobOudshoorn



Herinnert u zich de gymlessen nog van, pakweg, 30 jaar geleden?

Bij binnenkomst in de gymzaal allemaal op een rijtje staan van groot naar klein. Vervolgens in groepjes van dezelfde grootte plaatsnemen achter de lijn en dan wachten tot de leerkracht alle ringen op de juiste hoogte had gebracht. Dan was zo maar de halve gymles voorbij. Netjes op je beurt wachten en dan maximaal twee keer zwaaien. Meer mocht niet, want dan liep je het risico dat je geen kracht meer in je armen had en dan belandde je zo maar met je gezicht tegen de muur. Als je geluk had mocht je na de eerste beurt nog een keer zwaaien, maar meestal was de gymles na één beurt al voorbij. Hoe anders wordt er nu gymles gegeven.

Wanneer je nu de gymzaal binnenloopt zie je een zeer uitdagende leeromgeving. Er zijn per les ongeveer zeven activiteiten die de kinderen zelf kunnen ondernemen. Door het grote aanbod komen alle leerlijnen die horen bij het bewegingsonderwijs aanbod en de intensiteit bij de kinderen

stijgt. Er worden zelfs chromebooks ingezet bij de verschillende onderdelen, compleet met instructievideo's, waarbij je stap voor stap leert hoe je bijvoorbeeld kunt jongleren of een handstand kunt maken. Hierdoor kunnen kinderen nog meer op eigen niveau en tempo werken. Er is zelfs een boven-bestuurlijke vakgroep die iedere maand bij elkaar komt. Dit zijn vakleerkrachten, waaronder onze eigen meester Sander, die nieuwe ideeën uitwisselen om zo het bewegingsonderwijs nog beter te ontwikkelen. Er is subsidie aangevraagd voor 'bewegend leren'. Dit houdt bijvoorbeeld in: kinderen gaan de tafels leren door, na de som te hebben gelezen, al rennend of balancerend op zoek te gaan naar het juiste antwoord. Dat antwoord moet onthouden worden en de kinderen moeten rennend of balancerend naar de leerkracht toe om het juiste antwoord te geven.

Zoals u kunt zien, niet alleen de zaakvakken, ook het bewegingsonderwijs is letterlijk volop in beweging! □



foto RobBeurseFotografie

De bedoeling was dat er op 25 maart een Algemene Ledenvergadering zou plaatsvinden. U heeft daar een uitnodiging voor ontvangen, samen met een jaarverslag. Vanwege corona kon deze ALV niet doorgaan. Het bestuur beraadt zich nog op een nieuwe datum of een nieuwe vorm om de leden te raadplegen. Met name met het aftreden van Joop en Monica en het aantreden van vier nieuwe bestuursleden willen we liever niet te lang wachten. U hoort hierover binnenkort meer via de website en een wijkupdate. □

Dodenherdenking verloopt anders

Ook het gedenken van de slachtoffers in oorlogstijd in onze wijk, traditioneel op 4 mei rond 19 uur, zal niet op de 'gewone' manier kunnen plaatsvinden. Dit uiteraard vanwege de maatregelen rondom Corona. De beoogd voorzitter van de wijkvereniging, Han van Overbeeke, zal namens de wijkvereniging wel een krans leggen bij de herdenkingsboom op de Zeemanlaan. De speech die hij had willen uitspreken op deze avond zullen we op 4 mei delen op de website www.profburgwijk.nl. We roepen alle wijkgenoten op om deze dag om de vlag halfstok buiten te hangen. Zo maken we samen zichtbaar dat we in deze wijk samen gedenken. □

Ouderencontact Profburgwijk

Activiteiten in beeld

10

Activiteiten in de buitenlucht

Verschillende groepen uit het Ouderencontact zoeken met regelmaat de buitenlucht. Niet zo goed meer ter been zijn is geen probleem. Helias Udo de Haes geeft dan steeds een korte inleiding. Over Landgoed historie en ecologische aspecten van Backershagen bijvoorbeeld.

En dichterbij huis, een potje Jeu de Boules als het even kan.

foto's Simone de Boer, Rob Beurse, Hermien Teske, Ton Polderman





Maar ook binnen wordt niet stilgezeten

Kerstmaaltijden worden door een wisselende enthousiaste groep geregeld. Iedereen is welkom. In de door Johan Rebergen geleide Nieuwsgroep wordt maandelijks het landelijke en het wereldnieuws besproken. Maandelijks is er een nieuwsbrief met de wekelijkse Trigonprogramma's (op de foto een bijeenkomst met burgemeester Lenferink). De nieuwsbrief wordt gemaïld naar de digitaal vaardigen en verder geprint, gevouwen en rondgebracht. En overleg met de gemeente over wooninitiatieven vindt regelmatig plaats.

Het contact tussen de ouderen in de wijk: verre van slapend. Geraniums zijn nergens te bekennen!



RE/MAX



**De wijkmakelaar van de Professoren-,
Burgemeesterswijk en Rijndijkbuurt.**

gijsdekok@remax.nl
06-30034949
071- 5162372
www.remax.nl/gijsdekok



Ron Kwik Timmer- en onderhoudswerk

06 24 20 54 07 www.ronkwik.nl

In memoriam Alfred Dernison

(1935–2019)

foto RobBeurseFotografie



Vlak na het verschijnen van het decembernummer van de Wijkkrant ontvingen wij het bericht dat Alfred Dernison op 14 december op 84-jarige leeftijd was overleden. Ik leerde Alfred kennen toen hij in 2007 reageerde op een oproep om redacteur van de Wijkkrant te worden. Het leek hem wel wat. Hij had wel eens meer wat geschreven, dus dat zou wel lukken, liet hij me weten. En hij had ideeën. Die ideeën had hij zeker en hij volgde de actualiteit op de voet. Of het nu ging over bestratingen in de wijk of alarmerende veranderingen in de dienstregeling van de NS, Alfred belde mij en stelde voor er een artikel aan te wijden. Zijn artikelen waren gedegen, doordacht en waar het de actualiteit betrof niet

gespeend van bespiegelende, soms wat satirische humor. Heerlijk. Maar Alfred voelde zich het meest op zijn gemak in de geschiedenis. Hij plaatste de geschiedenis van onze wijk in een breed perspectief. Zo schreef hij een artikelenreeks over historisch Leiden en de relatie met onze wijk. Ook ging hij terug in de tijd tot de Romeinen. Weer wat later startte hij een serie verhalen over de Leidse school en kunstenaars die uit onze wijk kwamen of er nog woonden.

Maar aan het Rijn-Schiekanaal en 'het spoor' had Alfred zijn hart verpand. Toen ik hem vroeg wat zijn favoriete plek in de wijk was (2016), gaf hij mij een mooie omschrijving, deze kunt u in het grijze kader lezen.

'En straks wordt alles weer anders

Op zwoele zomeravonden fietste ik langs de Kanaalweg. Om half acht vertrok een goederentrein. De stoompluim kon je volgen tot ver in het polderland. Dan ging de brug open voor een sleper met een aak of een hakkepuffend beurtschip. Nu geen stoom meer maar met hoge frequentie Sprinters, DDZ, Virms of hoe ze heten mogen. En de brug gaat open voor joekels van meer dan 1.000 ton waarbij je je afvraagt of ze wel door de brug kunnen. En straks wordt alles weer anders met een tunnel onder de overweg en misschien nog veel meer'.

Alfred heeft mij in de tijd dat ik hoofdredacteur was (tot december 2017) in vrijwel alle Wijkkranten vergezeld als redacteur. □



door Rob Beurse

A photograph of two women standing in a field with rows of wooden posts. The woman on the left has blonde hair, wears glasses, a dark jacket, and a scarf, and is holding a pitchfork. The woman on the right has reddish hair, wears a dark jacket and a scarf, and is holding a large wooden rake. They are both smiling at the camera. The background shows a field with many wooden posts, likely for a vineyard or orchard, under an overcast sky.

‘We leren om mensen te laten zien en proeven hoe het anders kan’



door Sabien Teulings

'We staan te springen om echt te starten als boer, dat mag iedereen best weten,' roept Lena (38) enthousiast uit. Ik spreek Lena en haar collega Verena (41) over hun werk op Het Zoete Land.

Sinds september vorig jaar lopen ze hier twee dagen per week stage als tuinder. Daarnaast gaan ze één dag per week naar school, de Warmonderhof in Dronten. Een MBO opleiding voor biodynamisch boeren.

Klassieke talen

Verena kwam na haar eindexamen gymnasium van Zutphen naar Leiden, studeerde hier klassieke talen en promoveerde als neolatinist – de studie van Latijnse tekst van na 1500. Sindsdien werkt ze als vertaler van neolatijnse teksten. 'De hele dag achter de computer zitten is niks, zeker niet in de zomer. Daarom begon ik een paar jaar geleden één dag in de week vrijwillig als hulp bij een tuinderij. Eerst in Den Haag, maar gelukkig was er bij Jessica op Het Zoete Land ook een plekje.'

'Sinds drie jaar help ik hier mee als vrijwilliger. Vorig voorjaar ben ik in Roelofarendsveen bij een biodynamische boer gaan werken. Daarna wist ik dat ik de tweejarige opleiding tot boer wilde doen.'

Personeelsanalyse

Lena kwam via een heel andere route op Het Zoete Land. Op haar 19e vertrok ze van Polen naar Nederland. 'Om geld te verdienen. Toen zag ik: het leven is in Nederland zó gemakkelijk, en ben ik gebleven.' Ze haalde haar diploma International Business aan de hogeschool en werkte jarenlang voor grote Amerikaanse bedrijven. 'Ik deed bijvoorbeeld personeels-

analyses bij een groot telecommunicatiebedrijf: aantallen werknemers per afdeling, ziekteverzuim, functioneringsgesprekken en bonussen, dat soort berekeningen.'

Twee jaar geleden werkte ze nog vijf dagen in de week achter de computer. 'Amerikaanse bedrijven zijn hard. Ze verwachten van hun medewerkers meer werk dan mogelijk is op een dag. Ik werd er ziek van.'

'Eigenlijk heb ik mijn hele leven geprobeerd in de Amerikaanse wereld te passen en nu besloten iets te doen dat past bij mij' vertelt Lena stralend. 'Ik richt me nu helemaal op mijn opleiding tot tuinder.' Om geld te verdienen heeft Lena een bijbaantje bij een winkel op de Hogewoerd en bij Naturalis.

Boerinnen in opleiding Verena Deemoed (links) en Lena Kilian (rechts) maken de bodem klaar op Het Zoete Land

Verena doet in de winter nog vertaalwerk. 'En in de zomer alleen als er een spoedopdracht langs komt. Maar meestal hebben Latijnse vertaalopdrachten niet zo veel haast', grinnikt ze.

Buikgevoel en opa

Lena vertelt 'Mijn buikgevoel wijst mij tegenwoordig de weg. Na de open dag bij de opleiding tot biodynamisch tuinder schreef ik me in en zocht een

stageplek. Tot mijn grote verrassing zag ik op internet dat 500 meter van mijn huis een geschikte stageplek bestond: tuinderij Het Zoete Land.'

Verena: 'Ik heb het leven op de boerderij altijd fijn gevonden. Mijn opa had een boerderij. Mijn moeder had een volkstuintje. En ik had zelf als kind al een klein tuintje. In de vakantie pasten we vaak op een boerderij van kennissen. Op de universiteit besefte ik misschien niet wat ik miste.'

Victory gardens en onrijpe pruimen

'Wat er nu gebeurt in de reguliere landbouw is niet goed voor de aarde en niet goed voor ons,' zegt Lena als ik ernaar vraag. 'Natuurlijk draag ik via mijn werk graag bij aan een betere wereld.'

Verena twijfelt: 'Mijn drijfveer om te gaan boeren is in de eerste plaats egoïstisch: ik wilde naar buiten. Ik ben zelf altijd milieubewust geweest, maar ik verwacht anderen niet te overtuigen door te praten. We leren juist om mensen te laten zien en te laten proeven hoe het anders kan.'

'Stadslandbouw zorgt voor minder uitstoot omdat het voedsel dicht bij huis is.' Verena zoekt zorgvuldig naar woorden. 'Er wordt soms schamper over gedaan maar landbouw in de stad zoals op Het Zoete Land is nog niet zo lang geleden een serieuze bron van voedsel geweest'.

'Het verraste mij ook toen ik las dat na de 1e Wereldoorlog in Londen en op andere plekken in de wereld 60 procent van alle voedsel werd verbouwd in victory gardens. Boeren waren vaak gesneuveld aan het front dus iedereen boerde overal. In stadsparken, tuinen en op braakliggende stukken grond. Zelfs in Hyde Park. Echt als voedselvoorziening. En het wérkte. Dus het kan echt. Maar dan moet je wel wat omvormen. Dan wordt het echt een agrarische samenleving.'



Alle
Kastelen in
de wijk

KOM JE OOK NAAR 'T KASTEEL

**Buitenschoolse Opvang
en Gastouderbureau**

ALLE LOKATIES MET **GROTE BUITENRUIMTES**




071 - 566 12 76
www.tkasteel.nl



Kindertfysiotherapie Professorenwijk

Voor zuigelingen, peuters en schoolgaande jeugd met motorische problemen en aandoeningen.

Een afwijkende ontwikkeling kan belemmerend werken op de motorische en/of sociale ontwikkeling van het kind.

Kijk voor meer informatie op onze website.

Franchimontlaan 45
2313RX Leiden

Tel: 071-8884113

of maak een afspraak
op **www.kftleiden.nl**





Het Zoete Land is altijd open voor bezoek. Ook oogstdeelnemer, bloemenplukker of vrijwilliger worden? Plaats jezelf op de wachtlijst via www.hetzoeteland.nl

foto RobOudshoorn

Ook Lena weet nog dat achter het ijzeren gordijn in Polen het verbouwen van eigen voedsel voor iedereen doodnormaal was. Had je een huis met een tuin? Dan was die tuin om voedsel te produceren. 'Voor het hele gezin. Voor de hele winter. Ik herinner me nog hoe het was om zomers in de pruimenboom te klimmen en onrijpe pruimen te eten... heerlijk!'

Heel veel warmte en no-nonsense

Lena: 'Bij onze opleiding zie je veel warmte en tegelijk no nonsense. Je leert je omgeving goed waarnemen: de bodem, gewassen, dieren. Daardoor kijk ik nu anders naar het leven en naar bedrijfsinrichting. Tuinen kun je als een organisme zien. Ook hoef ik mezelf niet meer te forceren. En ik ben heel gelukkig met die keuze.'

Het komend seizoen gaan de twee leerling boerinnen op Het Zoete Land aan hun leerdoel werken: leidinggeven aan vrijwilligers. Ze kijken elkaar aan en

Lena vertelt met een knipoog: 'Laatst heb ik het gipskruid op Het Zoete Land verplaatst met twee vrijwilligers naar tussen de bomen. Dat ging goed.'

Zelfoogsttuin in de stad of afgelegen boerderij in Polen

Als ik vraag naar toekomstdromen en een rijtje opnoem van mogelijkheden zoals een zorgboerderij, is Verena duidelijk: geen zorgtaken. 'Ik denk aan een zelfoogsttuin in de stad of net buiten de stad. Ik zag mezelf nog jaren als medewerker bij een tuin werken maar de laatste tijd verandert dat. Kom maar op, denk ik. Laat mij die tuin maar draaien.'

Ook voor Lena is de toekomst open: 'Alles is nog in ontwikkeling, dus het kan van alles worden. Ik heb 1001 dromen. Een stadstuinderij in een probleemwijk spreekt mij erg aan. Maar op een afgelegen boerderij in Polen groente verbouwen zie ik ook voor me. Laat de tijd maar laten zien wat juist voor mij is.' □

Waar vijf jaar geleden op de hoek van de Zoetewoudsesingel en de Cronesteynkade alleen een grasveldje te zien was wuiven nu 's zomers zonnebloemen, groeien kolen, wortelen, suikersnaps en tientallen soorten bloemen en kruiden. Inmiddels is er een levendige gemeenschap ontstaan van de mensen rond de tuinderij. Wekelijks komen 125 oogstdeelnemers en hun familieleden oogsten. 11 mensen hebben een bloemenplukabonnement. De professionele tuinder Jessica Zwartjes en 35 vrijwilligers zorgen dat alles vlekkeloos verloopt. Met elkaar maken al deze mensen een unieke plek in onze buurt, die inmiddels nationale bekendheid heeft. In de Wijkkrant publiceren we portretten van de mensen, die Het Zoete Land mogelijk maken.

Een boom voor de toekomst!

HALELUJA, SPEK MET BOMEN!
'T VOORJAAR GAAT ZIJN KUNSTEN TONEN.
INA VAN VONDEL IN 'PRIMAVERA'.



De elsbes, een 'vergeten' Europese soort



door Rinny E. Kooi

In de uiterste hoek van de tuin van het Hospice Issoria - bij de hoek Burggravenlaan/ Fruinlaan - staat een elsbes. Als hij in bloei staat gaat hij vast weer zijn kunsten vertonen. Een elsbes in onze wijk, hebben we weer met een relatief onbekende boom te maken?



Sorbus torminalis
Rinny, 30-4-2019

Kenmerken

Uiteraard gebruikte ik de kenmerken van de elsbes (*Sorbus torminalis*) om hem te herkennen. De witte bloemen hebben vijf bloemblaadjes en gele meeldraden. Ze zitten in een tuiltje van ruim 10 cm en niet in een scherm zoals bij de wilde lijsterbes, *Sorbus aucuparia* L. of de meelbes, *Sorbus aria* (L.) Crantz. Uiteraard bezoeken bijen en andere insecten de bloemen. De bladeren hebben drie tot vijf paar driehoekige getande lobben die naar de punt van het blad toe kleiner worden. Ze zijn ongeveer 10 x 8 cm groot. De bladsteel is geelachtig groen en 2-5 cm lang. Het blad is glanzend diepgroen van boven en geelachtig van onderen. In de herfst kleurt het blad geel,

dieprood en purperkleurig. In de winter is de elsbes vaak goed te herkennen omdat er dan meestal enkele bruine verdroogde bessen in hangen. Door die bessen kun je zien dat het geen els is want elzen hebben geen bessen. Ze zijn peervormig en hebben een lengte van 1 cm (of iets langer) en hebben 2 of 3 zaden. Rijpend verandert de kleur van de bessen van groen tot bruin met roestkleurige vlekken en daarna verschrompelen ze. Het is opmerkelijk dat de zaden hier niet goed kiemen. Dat zou kunnen komen omdat ons klimaat daarvoor ongeschikt is.

De vruchten van de elsbes kunnen gegeten worden, ze bevatten vitamine C en hebben mogelijk ook

geneeskrachtige eigenschappen. De soortnaam *torminalis* duidt daarop, want dat betekent zoiets als geneesmiddel tegen buikpijn of dysenterie. De bessen zijn heel erg zuur, dus zou er jam van moeten worden gemaakt om ze te eten, jam die gebruikt kan worden bij de spek met bonen van Ina van Vondel. De Romeinen gebruikten de vruchten om vogels te lokken en die vervolgens op te eten. Diverse soorten motten met de volgende mooie namen leggen eieren op de bladeren, zoals larven van de appelzebramot, de meidoornoglapmot, de perenvouwmot, de vruchtboomvouwmot, de hangmatmot en de grijze lijsterbesmineermot. Zij mineren

foto Jos versteegen



door de bladeren en maken dezelfde gangen in de bladeren van de elsbes als die van de larven van de kastanjemineermot in de bladeren van de witbloeiende paardenkastanje.

Een exoot

De elsbes hoort thuis in Midden- en Zuid-Europa en Noord-Afrika, ook op de Britse eilanden en in Denemarken. Hij woekert soms in oude bossen en kan wel 25 meter hoog worden. Deze boom vraagt om zonnige tot licht beschaduwde, warme plaatsen op droge, kalkhoudende, vaak kleiige grond. Het hout van de lijsterbes is tamelijk hard, buigzaam en elastisch, niet sterk maar kan gebruikt worden voor draai- en snoeiwerk. De elsbes is geen inheemse soort en hij is ook niet vaak in tuinen of parken in ons land aangeplant. Hij verwildert hier ook niet. Daarom komt hij dus niet voor in de op 13 februari uitgekomen nieuwe editie van Heukels Flora van Nederland, samengesteld door Leni Duistermaat.

Crujdeboek van Rembertus Dodonaeus

In de glossy 2020 van de Hortus Botanicus in onze stad wordt – overigens in verband met de reis van de Pilgrim Fathers naar Amerika in 1620 - een boek genoemd van de Leidse hoogleraar (benoemd in 1582) geneeskunde Dodoens, in het Latijn Rembertus Dodonaeus. Zijn 'Crujdeboek' ging mee naar Amerika. Dodoens werd rond 1517 geboren en stierf in 1585. Kruidkunde was in zijn tijd onderdeel van de geneeskunde en daar schreef hij in 1554 zijn 'Crujdeboek' over. Deel 6 van zijn 'Crujdeboek' heeft als titel: 'Van der boomen, haghén, ende

alle houtachtighe gewassen, en van huerder vruchten, gummen ende sápen ondersceet, fatsoen, naem, natuere, cracht ende werkinghe'. Toen Dodoens dat boek publiceerde woonde hij nog in Vlaanderen en daar zag hij mogelijk een boom die hij *Sorbenboom* noemde en de bessen *Sorben*. *Sorbus* komt van 'oude Latijnse naam voor eenige Midden en Zuid Europese boomen' (Backer, C.A., 2000. Verklarend woordenboek van wetenschappelijke plantennamen). Was de elsbes die Dodoens kende de boom die in vroegere tijden al die oude Latijnse naam droeg en noemde hij hem daarom *Sorbenboom*?

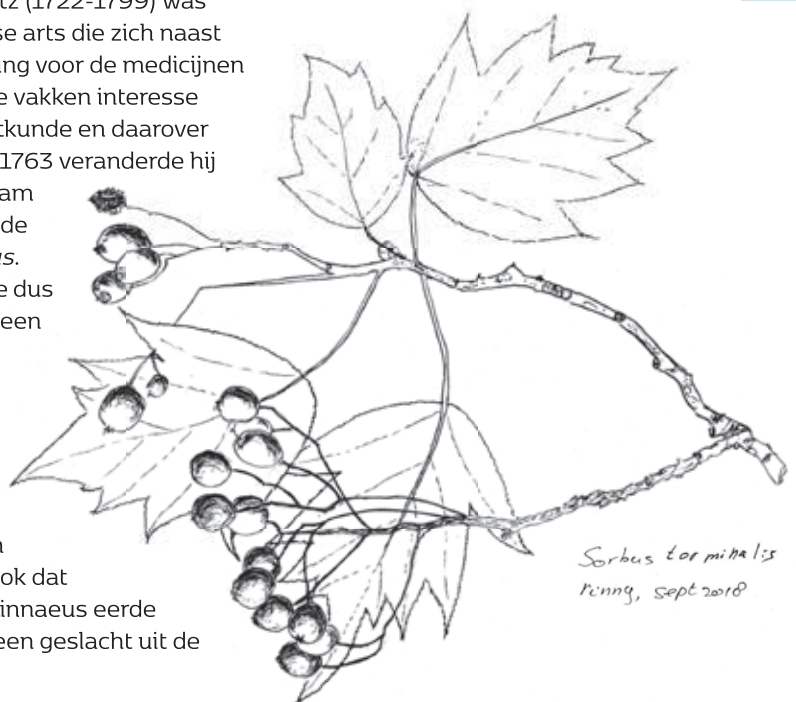
De naam van de boom

De wetenschappelijke naam van de elsbes is *Sorbus torminalis*. Achter deze wetenschappelijke naam staat (L.) Crantz. De L. slaat op Carolus Linnaeus (1707-1778) die de boom *Crataegus torminalis* noemde. In 1753 verscheen zijn 'Species plantarum', het boek met de regels voor de formele naamgeving van planten. Linnaeus kende in dat jaar de elsbes dus al. Opmerkelijk is dat hij diverse andere lijsterbessoorten plaatste in een nieuw geslacht dat hij *Sorbus* noemde. Refereerde hij met dat *Sorbus* naar de *Sorbenboom* van Dodoens? Voor de geslachtsnaam *Crataegus* koos hij mogelijk omdat hij vond dat de bladeren van de elsbes lijken op die van een meidoorn soort, een *Crataegus*. Bovendien produceert die soort ook bessen. Heinrich Johann Nepomuk Crantz (1722-1799) was een Oostenrijkse arts die zich naast zijn belangstelling voor de medicijnen ook voor andere vakken interesse had, zoals plantkunde en daarover publiceerde. In 1763 veranderde hij de geslachtsnaam *Crataegus* van de elsbes in *Sorbus*. Crantz ontdekte dus dat deze boom een soort lijsterbes was. Linnaeus en Crantz zijn tijdgenoten, ongetwijfeld kenden ze elkaars werk en waarschijnlijk ook dat van Dodoens. Linnaeus eerde Dodoens door een geslacht uit de

familie van de Sapindaceae (Zeepboomfamilie) naar hem te vernoemen: Dodonaea.

Boom voor de toekomst

We hebben te maken met klimaatverandering waardoor het ook in ons land warmer wordt. Kunnen alle inheemse soorten wel tegen die opwarming? Mij lijkt het verstandig dat we – rekening houdend met die opwarming – in steden naast inheemse soorten ook andere bomen aanplanten. Dit houdt niet in dat er geen inheemse soorten meer mogen worden aangeplant. Omdat de elsbes wel wat warmte kan verdragen, lijkt hij mij dan een goede kandidaat. Voor een groot deel van onze inheemse insecten is het een geschikte boom omdat hij nauw verwant is aan de inheemse wilde lijsterbes. Omdat de noordelijke verspreidingsgrens dichtbij Nederland is, komt hij misschien ook wel op eigen kracht naar ons toe. □





door Jan Dobbe

Hij speelde al cello en ukelele op zijn vijfde en schreef op zijn elfde zijn eerste eigen liedje, waarmee hij in 2011 de finale van het Avro Junior Songfestival haalde. Nu studeert hij aan het Haarlems Conservatorium en schrijft hij mooie liedjes voor zichzelf én voor anderen. Wijkgenoot Melle Boddaert (20) leeft voor de muziek. 'Die drang om muziek te maken was er al heel vroeg.'

dat zou mooi zijn...

Melle is geboren en getogen in Leiden en woonde sinds 2005 aan de Lorentzkade. Sinds kort woont hij op kamers in Haarlem, waar hij zang en piano studeert aan het conservatorium. Hij kijkt met plezier terug op zijn jeugd in deze wijk: 'Ik heb er alleen maar goede herinneringen aan: mooi huis, rustige groene wijk vlakbij mijn school, het Stedelijk Gym – een school die veel aandacht schonk aan muziek. Ik speelde en voetbalde met vriendjes op het veldje bij de Zeemanlaan. En op Koninginnedag zong ik liedjes op het podium van het Oranjefeest op het plein in de De Laet de Kanterstraat.'

Cello

Al toen hij 5 jaar oud was, wilde Melle muziek maken. Muziek speelde een belangrijke rol in het gezin, er waren verschillende instrumenten beschikbaar, zoals piano, gitaar, ukelele, trommels enzovoort. Hij wilde cello spelen en dat vonden ze goed. Daarnaast leerde zijn vader hem ukelele



Singer-
songwriter
Melle
Boddaert:

'Leven van
de muziek,
dat zou mooi zijn...'

spelen. Ook zus Emma speelde ukelele en viool, en pa gitaar. Toen Melle een jaar of tien was, vormden ze een trio dat zelf liedjes bedacht en speelde.

Muzikaal groeide Melle al gauw uit het gezinsjasje. Op zijn elfde schreef hij het liedje 'Dromen', waarmee hij de finale van het Junior Songfestival van de Avro haalde. 'Hartstikke leuk om mee te maken. Eenmaal in de finale ging ik intensief met de vijf finalisten in de weer: zanglessen, coaching, videoclip maken, repeteren en TV-opnamen in een grote studio

in Aalsmeer.' Alle aandacht leverde hem geen carrière als kind-ster op: 'Ik had het veel te druk met school en andere dingen!'

Voorbeelden

Als kind hoorde hij de muziek van The Beatles, als teenager onder anderen de Engelse singer-songwriter Tom Odell en de band Coldplay. Dat wilde hij ook! 'Dat was het moment dat ik besloot liedjes in het Engels te gaan schrijven. Al mijn voorbeelden waren Engelstalig, en het is een mooie taal waarin je makkelijker componeert en die beter bij mijn stem past.' Liedjes



covers doet. Ik wil mijn eigen liedjes zingen! De Beste Singer-Songwriter van Giel Beelen zou beter passen, maar helaas is dat gestopt...'

Band en solo

Melle treedt op onder zijn eigen naam met een begeleidende band – alledrie eveneens conservatorium-klienten. Gaat dat wel goed met verschillende muzikale ego's? 'Ja hoor, dit is mijn hoofdproject: ik schrijf de liedjes, regel alles rondom de band. Zij komen met muzikale ideeën die ik al dan niet gebruik. Ik heb de laatste stem. Je moet daar van tevoren gewoon goede afspraken over maken, dan komt het goed.' Hij treedt ook vaak solo op: 'Mijn liedjes zijn heel goed solo te doen, dus dat gebeurt vaak. Een hele band betekent hogere kosten en meer gedoe voor de opdrachtgever en mezelf, een solo-optreden is makkelijker te regelen, momenteel zijn singer-songwriteravonden en huiskamerconcerten populair.' Begin februari gaf hij als solist nog drie huiskamerconcerten tijdens het landelijke Gluren bij de Buren. 'Leuk, mensen komen speciaal voor jou en hebben alle aandacht. Heel intiem. Ondanks storm Ciara hadden we flink wat

De muziek van Melle Boddaert is te beluisteren op Spotify, zoek op Melle. En misschien volgend jaar op Kunst over de Vloer?

borrelen bij hem op in de trein of op de fiets: 'Haha, ik heb geen romantisch notitieboekje waar ik mijn ingevingen in krabbel. Opeens ontstaat er in mijn hoofd een melodietje, dat ik meteen vastleg op de telefoon door het in te neuriën. Later werk ik het uit met piano of gitaarbegeleiding erbij, en daar rolt een liedje uit. Eerst de melodie, daarna de tekst – die moet mooi aansluiten bij de melodie.' Meedoen aan The Voice of Holland zou hij niet gauw. 'Voor mij is The Voice minder geslaagd als springplank, omdat je uitsluitend

bezoekers.' Aan Kunst over de Vloer in onze wijk zou hij ook graag een keer meedoen. 'Vorig jaar was ik te laat met aanmelden, hopelijk lukt het volgend jaar. Lijkt me heel leuk.' Met huiskameroptredens heeft hij het sowieso druk in het kader van een huiskamertournee: 'Twee tot drie optredens per week. Maar het gaat op en neer hoor, voor je het weet zijn het er nog maar twee per maand.' Jezelf in de markt zetten en optredens regelen, het is een van de grote uitdagingen voor muzikanten. Melle: 'Het is best moeizaam. Je bent soms


meer bezig met leuren en promoten dan met muziek maken. Ondernemerschap is niet voor niets een apart vak in mijn opleiding. Uiteindelijk komt het erop neer dat je er zelf op af moet – onophoudelijk leuren, mailen en promoten. Alles aanpakken en veel spelen. Gewoon doen, daar leer je het meest van.'

Schrijfproces

Het gaat goed met zijn studie: 'Nog anderhalf jaar dan ben ik klaar. Ik heb het nu even erg druk met optredens, dus is het lastig om tijd te vinden. Maar het gaat, de school vindt het juist goed dat je veel buitenschoolse activiteiten als muzikant hebt. Zelf doen, zo veel mogelijk, daar leer je het meest van – zo zien zij het ook.' Melle leeft voor de muziek. Wat vindt hij het mooist, het creatieve proces of het optreden? Melle: 'Een combinatie van beide. Als ik toch moet kiezen, vind ik het schrijfproces het leukst. Het uitvoeren van mijn liedjes voor een publiek of in de studio vind ik echter ook te gek. In de studio kun je schaven en inzoomen op een liedje tot het helemaal perfect is. Dat is mooi.' Melle schrijft ook liedjes voor andere artiesten in verschillende stijlen: dance, pop, Nederlandstalig, rock: 'Dat zijn leuke 'uitstapjes' en als een liedje iets oplevert, deel ik mee in de opbrengsten. Het gaat pas over geld als het liedje daadwerkelijk wordt uitgebracht.'

Hoogtepunten

Melle vindt het moeilijk een muzikaal hoogtepunt aan te wijzen. Het winnen van de Nobel Award, eind 2019, was er één: 'Als beste uit de bus komen in zo'n grote regionale talentenjacht, dat voelde echt als een grote erkenning. Maar ook het uitbrengen van mijn eerste EP met als titel 'Y' was te gek. Je vindt me nu online, op Spotify, dat is geweldig. Maar de optredens worden ook steeds leuker, elk op zijn eigen manier een hoogtepunt. Hopelijk gaat dat zo door. Leven van de muziek, dat zou mooi zijn... Veel spelen en touren, spelen in zalen als Tivoli, Paard van Troje en Paradiso of op festivals als Lowlands. Dat lijkt me heerlijk!'



Uw woning verkopen of op zoek naar een nieuw thuis? Wij, Martijn en Martijn, staan samen met ons team voor u klaar om uw woondromen waar te maken. Kom gerust eens langs op de Lammenschansweg 76, de koffie staat klaar.

TIP: Bereken alvast zelf de waarde van uw huis op fidesmakelaarsleiden.nl

Fides makelaars
Woondromen waarmaken

fidesmakelaarsleiden.nl

info@fidesmakelaarsleiden.nl | 071-5168080



deschans:tandartsen

**algemene tandheelkunde: mondhygiëne: preventie: angst:
implantologie: moderne apparatuur: esthetiek: digitale techniek**

Wij zijn een tandartsenpraktijk met een professioneel en toegankelijk team. Kwaliteit, service en een persoonlijke benadering staan bij ons centraal. Wij nemen nog nieuwe patiënten aan, dus u bent van harte welkom!

Lammenschansweg 15a • 2313 DH Leiden
Inschrijven via de website of 071 514 21 00

www.deschanstandartsen.nl

Met zonnepanelen 6% rente op spaargeld

Dit is mijn volgende artikel over energietransitie, een serie over de overgang van aardgas naar duurzame energiebronnen en het opwekken van je eigen energie. Eerder schreef ik dat er nog zo veel vrije ruimte is op de daken in onze wijk waarop zonnepanelen mogelijk zijn. Door gesprekken met buurtgenoten merkte ik dat er misverstanden zijn over de aanschaf van zonnepanelen. Daarom in deze editie een uitleg over kosten, opbrengsten en hobbels op de weg naar je eigen elektriciteitsvoorziening.

Hoezo 6% rente?

'Zonnepanelen leveren weinig op, de terugverdientijd is lang'. Dat soort geluiden vang ik soms op. Het gaat dan over geld en misschien niet in eerste instantie over een toekomstbestendige wereld. Prima wat mij betreft, het financiële aspect van verduurzaming is ook belangrijk. Verduurzaming is nodig voor toekomstige generaties maar het wordt echt aantrekkelijk en daarmee succesvoller wanneer het financieel wat oplevert. Een rendabele situatie is overigens wel een stuk makkelijker als je spaargeld hebt. Een spaarrekening levert vandaag geen rente op. Steek je dat geld in zonnepanelen dan levert dat uiteindelijk een financieel plaatje op dat overeenkomt met 6% rente. Dat stelt Milieucentraal op hun website www.milieucentraal.nl. Ik vertrouw in de objectiviteit van deze organisatie maar doe toch graag mijn eigen 'fact check'.

Zelf hebben wij in 2015 voor € 1.864,- exclusief BTW (die kan je terugvragen) vier panelen laten plaatsen. Tegenwoordig zouden we misschien wel 15% minder kwijt zijn geweest. Vier panelen plaatsen is niet echt efficiënt want de bijhorende omvormer kan ook meer panelen aan. Ons dak en de regels voor het beschermd stadgezicht beperkten het tot vier. De panelen blijken het erg goed te hebben gedaan. Jaarlijks besparen we zo'n 1.300 kWh op onze energierekening, ongeveer € 300,- minder energiekosten per jaar. Na ongeveer 6 jaar is onze investering dus terugverdiend en we mogen verwachten dat de panelen daarna nog 19 jaar stroom zullen leveren. En 19 keer € 300,-, dus € 5.700,- opbrengst na 25 jaar, is gelijk aan een jaarlijks rendement van 4,8%. Geen 6%, maar de panelen zijn tegenwoordig veel goedkoper en vier panelen zijn relatief duur. Dat nu 6% makkelijk haalbaar is geloof ik daarom zeker.

Ruimte op je eigen dak of niet?

Wil je zo'n rendement met gebruik van je eigen dak, dan is spaargeld niet de enige voorwaarde. Het dak moet geschikt zijn en de regels voor beschermd stadsgezicht moeten plaatsing toestaan. Die regels worden momenteel gewijzigd door de gemeente Leiden. Of daarmee in onze wijk meer daken geschikt worden, is nog niet volledig duidelijk maar er blijft vast een groot oppervlak aan geschikt dak over, vooral aan de achterkant van de woningen of op schuren.

Hobbels op de weg naar aanschaf

Wanneer geld en regels geen belemmering zijn dan kan de realisatie nog een lastige hobbel vormen. Meerdere buurtgenoten hebben ervaren dat installateurs de aanschaf van zonnepanelen afraden. Weinig rendement door schaduwval of andere redenen werden aangevoerd die achteraf niet helemaal juist bleken. Soms is er inderdaad een technische oplossing nodig voor de schaduw van bijvoorbeeld een schoorsteen. Dat kost iets meer maar die oplossingen zijn er wel. De website van de consumentenbond (www.consumentenbond.nl/zonnepanelen) somt die mogelijkheden bijvoorbeeld op.

Hou vol en doe het samen

Laat je dus niet ontmoedigen door een installateur die onvoldoende meedenkt. Maar vraag door en vraag ook andere installateurs. Je kan natuurlijk ook om raad vragen bij buurtgenoten die al panelen hebben. Of juist samen met je burens aan de slag. Voordeel zoeken door samen panelen aan te schaffen. Voor hulp en advies kun je ook onze Wijkambassadeur verduurzaming Maarten Stoffers benaderen. Hij woont in onze wijk en is vanaf begin dit jaar in opdracht van de gemeente 'Wijkambassadeur Verduurzaming' van Professoren- en Burgemeesterswijk en bereikbaar op 06 - 509 442 91 en info@maartenstoffers.nl.

□

door Gerrit Jan Schraa



Looptraining B-Fit Leiden,
Van Vollenhovenplein

Wijk in *bewe*

Tacoyo,
Gymzaal Da Vinci
Lammenschans



ging!

Zon Yoga,
Kernstraat 2a

The Bootcamp Club,
Roomburgerpark

Ruimte voor mooie momenten



door Erica Zwaan



foto RobBeurseFotografie

26

Op de hoek van de Burggravenlaan en de Fruinlaan, deels aan het zicht onttrokken door hoge bomen en struiken, ligt Hospice Issoria. Hoe zou het daarbinnen zijn? Een vraag die menig wijkbewoner zich in het voorbijgaan wel eens gesteld heeft. Albertine Bontje, één van de vrijwilligers, schetst een beeld.

Het pand van Hospice Issoria is omringd door een grote tuin, een buffer tegen de drukte van de Burggravenlaan. Al op de grinten oprijlaan verdwijnt het rumoer van verkeer en scholen naar de achtergrond. Binnen heerst een prettig rustige, huiselijke sfeer. Albertine Bontje is al 11 jaar zorgvrijwilliger bij Issoria. Ze legt uit dat het begrip zorg hier in de breedste zin wordt opgevat. 'Wij helpen de gasten met de lichamelijke verzorging, maar we wandelen ook met hen als ze dat willen, we doen een boodschap, houden waken en natuurlijk bieden we een luisterend oor. Soms helpen we het verplegend personeel ook met ondersteunende handelingen of met de laatste zorg, in samenwerking met de familie.'

Daarnaast letten we erop dat de kamers schoon blijven, doen we de was en maken we ontbijt en lunch. Het avondeten wordt verzorgd door de kookvrijwilligers.'

Albertine laat de lichte open keukens zien waar een vrijwilliger wentelteefjes aan het bakken is. 'Daar had één van de gasten zo'n trek in.' Familieleden van de gasten kunnen de keukens ook gebruiken om zelf te koken, maar vaker gebeurt het dat ze er binnenlopen voor een praatje. Naast de keukens, uitkijkend over de tuin, ligt de huiskamer. Aan de grote houten tafel kan gezamenlijk worden gegeten. De zeven kamers van de gasten liggen verdeeld over twee verdiepingen en zijn alle voorzien van een eigen badkamer.

De gasten kunnen hun eigen spulletjes meenemen om hun kamer in te richten en er is de mogelijkheid voor naasten om te blijven slapen.

Passend werk

Issoria heeft drie betaalde krachten in dienst, daarnaast zijn er 24 uur per dag verpleegkundigen van Activite aanwezig en verder draait het huis op de vrijwilligers. Zij zijn er voor de zorg, het koken, de tuin, klusjes, boodschappen, administratie en pr, huishoudelijke hulp en rouwondersteuning. De groep zorg- en kookvrijwilligers bestaat uit ongeveer 60 personen en werkt het meest direct met de gasten. Werken in een omgeving waar het sterven zo nabij is, is wellicht niet het eerste waar je aan denkt als je op zoek bent naar vrijwilligerswerk. Albertine vertelt hoe zij bij Issoria terecht kwam. 'Ik heb een eigen kappersbedrijf en wilde daarnaast vrijwilligerswerk doen. Ik kende wat mensen die al bij Issoria werkten en daar enthousiast over vertelden. Dus ben ik eens komen praten. Omdat het niet zomaar een baantje is, is het wel belangrijk om te kijken of het bij je past en andersom, of jij bij het team past.' De intake is dan ook zorgvuldig. 'Je hebt eerst twee gesprekken, met een van de coördinatoren en een vrijwilliger' legt Albertine uit. 'Als het je wat lijkt, ga je diensten meedraaien met een inwerkvrijwilliger. Er zijn 5 diensten per dag, die je allemaal een keer gedaan moet hebben. Daarna is er een evaluevaluatie en kun je aan de slag. In het eerste jaar volg je ook nog een introductieweekend met andere nieuwe vrijwilligers.'

Aan de slag

'Per dienst zijn er altijd twee zorgvrijwilligers aanwezig die er in principe voor iedereen zijn. Voor de gasten is het echter fijn als er een bekend gezicht is, dus hier houden we zoveel mogelijk rekening mee,' vertelt Albertine. Iedere dienst heeft zijn specifieke werkzaamheden die moeten gebeuren, zoals de lichamelijke verzorging of het voorbereiden van de lunch, maar het werk gaat verder dan het afvinken

van een lijstje. 'Je moet de balans zien te vinden tussen de behoefte van de gasten en die van het team. Je moet het werk als het ware kunnen "zien". Voor ik een kamer binnenga maak ik me leeg, zodat ik met een open blik de gast tegemoet kan gaan. Ik zet mijn voelsprietten aan om af te tasten welke energie er hangt, wat de behoefte is van deze persoon.' Bij Albertine past deze open houding op een heel natuurlijke manier. Zelf denkt ze dat haar ervaring als kapster hieraan bijdraagt. 'Ik ben gewend met heel verschillende mensen te werken en heb goed leren luisteren. En kappen is ook voor een deel lichamenlijk aanraken, het is best intiem. Als gasten dat vragen, knip ik ze wel eens. Ik weet nog goed een meneer die graag geknipt wilde worden. Hij was erg ziek, zijn zoon en schoondochter zaten bij zijn bed. Hij genoot van de kapbeurt, knapte er helemaal van op. De volgende dag stierf hij.' Het lijkt best zwaar om op dagelijks niveau zo dicht bij het sterven te zijn. 'Het is echt niet alleen maar moeilijk en somber hier hoor', zegt Albertine. 'Er is verdriet, maar zeker ook vreugde. Misschien ook omdat wij een deel van de zorg overnemen, zie je dat er ruimte ontstaat voor mooie momenten en ontmoetingen. Tussen de gasten en hun familie, de vrijwilligers en de verpleging. De sfeer in huis is warm en is er een van geven en nemen. Soms bloeien mensen helemaal op als ze hier komen. Er wordt plezier gemaakt en er worden mooie herinneringen opgehaald. Want onze gasten willen juist nog genieten van het leven, ook zo vlak voor het einde.'

Een hecht huishouden

'Een geboorte is intiem, de periode rond sterven is dat ook. Op zo'n moment het iemand een beetje naar de zin kunnen maken met kleine dingen, een kopje koffie of gewoon door er te zijn, is heel dankbaar om te doen', zegt Albertine. Het werken in een hecht team biedt ook steun als het af en toe moeilijk is. 'Het is zoeken naar een goede balans tussen betrokkenheid en een beetje afstand. Soms word je echt wel geraakt en

dan is het fijn om daar met elkaar over te kunnen praten'. Want naast het contact met de gasten, is voor Albertine het deel uitmaken van een groter geheel belangrijk. 'We zijn een hecht team, we leren veel van elkaar. Je runt toch samen een huishouden, dus je moet zowel goed zelfstandig als samen kunnen werken'. Issoria schenkt veel aandacht aan de persoonlijke groei van haar vrijwilligers. 'We worden regelmatig bijgeschoold, van brandblustraining tot praktische verzorging en er zijn bijeenkomsten gericht op verdieping en reflectie. Maar vooral ook in het dagelijks werk leer je veel. Bijvoorbeeld over verpleging en uitvaarten, van gespecialiseerde collega's of externe medewerkers'. Het team zelf organiseert jaarlijks een aantal sociale evenementen. Albertine zit in de feestcommissie. 'Voor alle medewerkers en het bestuur houden we een zomerfeest en een eindejaarsfeest. Tijdens het eindejaarsfeest vierden we ook de jubilea, worden nieuwe vrijwilligers welkom geheten en treedt er een cabaretgroep van medewerkers op'.

Onmisbare inzet

Omdat er dagelijks 10 vrijwilligers nodig zijn om alle diensten te vervullen, is Issoria altijd op zoek naar nieuwe zorgvrijwilligers. Het team bestaat uit mannen en vrouwen, de meesten zijn 50+, maar jongere mensen zijn zeker welkom. De achtergrond van de vrijwilligers en de redenen waarom ze bij Issoria zijn gekomen, zijn heel divers. De één is er vanwege persoonlijke ervaringen, de ander vanuit een behoefte aan zingeving. Of zoals Albertine: 'Ik vond gewoon dat ik vrijwilligerswerk moest doen'. De betrokkenheid van Albertine en haar collega's is echter verre van gewoon. Hun inzet is een onmisbaar element in het totaalpakket van de warme zorg en het thuisgevoel dat Hospice Issoria biedt aan haar gasten, hun naasten en al haar medewerkers. □

Voor meer informatie:
www.issoria.nl



True Colours

Integratieve Kinder- & Jeugdtherapie

Lia Wijnalda
Burggravenlaan 223, Leiden
www.truecolourskids.nl
tel. (071) 5414652

Fysiotherapie?

In Leiden al ruim 35 jaar specialist in beweging van het menselijk lichaam.

- ervaren therapeuten
- persoonlijke aandacht
- direct geholpen



Perzikweg 9a, 2321 DG Leiden
071-5124788 - www.fysiotherapievandertsalm.nl

Alchemilla

Tuinontwerp- en adviesbureau



Marian Rappoldt
De Sitterlaan 75
Tel.: 071-5135142 of 071-5661405
E-mail: info@alchemillatuinontwerp.nl
www.alchemillatuinontwerp.nl

Folder op aanvraag



Het recept voor advies en medicatie

Lammenschansweg 15B • 2313 DH Leiden
Tel. 071-512 35 53 • www.zuiderapotheekleiden.nl



06 - 546 922 87

bouw & installatie glas in lood

- ↳ Kleine en grote verbouwingen
- ↳ Onderhoud en renovatie
- ↳ Loodgieters- en dakwerk
- ↳ Glas in lood

huberbouw.nl ↳ huber-glasinlood
E-mail: info@huberbouw.nl ↳ Rooseveltstraat 6 J ↳ Leiden



DE TUIN VAN DE SMID



MOOY! GEREGELD

HELPT U VERDER 

Mooy! Geregeld biedt particulieren hulp bij

- ↳ opruimklussen
- ↳ verkoop van overbodige spullen
- ↳ administratie
- ↳ computergebruik
- ↳ digitaliseren
- ↳ kleine klusjes in huis en tuin

Mooy! Geregeld biedt bedrijven hulp bij

- ↳ secretariaatwerk
- ↳ administratie
- ↳ teksten redigeren
- ↳ digitaliseren
- ↳ content management
- ↳ opruimklussen

Meer informatie? Bel **06-14842300** of kijk op www.mooy-geregeld.nl

Syl de Mooy
Hoge Rijndijk 23-G
2313 KE Leiden  Laat mij weten hoe ik u van dienst kan zijn!

polderoase **THEEHUIS** De tuin van de smid
lunch natuurspeeltuin feest kinderboerderij
high-tea **vergadering** training bruiloft
borrel excursies **GROEN** grasterras
Cronesteynpark **LEIDEN**



Oranje boven!



door Marian Rappoldt

Het is weer bijna Koningsdag. Een mooie aanleiding om ons eens te verdiepen in de kleur oranje. Een niet te vermijden kleur in tijden van voetbalkampioenschappen en op Koningsdag, maar verder niet erg populair. Ik vind het een mooie, warme en vrolijke kleur. Het doet me denken aan zonsondergangen, aan sinaasappels en pompoenen, aan een brandend haardvuur en aan Aperol Spritz op een Italiaans terras. Volgens de kleurenleer maakt oranje je vrolijker, socialer, slimmer en energiever. Een goede reden om er eens mee te gaan experimenteren in de tuin.

Veel oranje vinden we bij de éénjarigen. Leuk voor kinderen, want ze zijn allemaal makkelijk te zaaien en geven een zomer lang kleur en vrolijkheid. Goudsbloem, afrikaantje en Oost-Indische kers zijn ook nog eens eetbaar. Tagetes patula is een enkelbloemig afrikaantje en minder stijf dan de bekende gevulde perkplant. Slaapmutsjes zijn ook altijd leuk. Minder bekend is de oranje cosmea,

Cosmea sulphureum. Hij heeft wat minder fijn blad en wat kleinere bloemen dan de roze en witte cosmea, maar bloeit net zo lang.

Onder de vaste planten is ook aardig wat keus. Kniphofia, de vuurpijl, is een ouderwetse plant die ongetwijfeld uit de mode is geraakt door zijn kleurenpalet, maar hij is best aardig met zijn toortsen met afhangende buisbloemen. Na de bloei krijgt hij mooie zaaddozen. 'Mango Popsicle' is mooi zacht oranje. Helenium, zonnekruid, is nog zo'n ouderwetse tuinplant. Er zijn talloze soorten met bloemen waarin allerlei tinten bruin, geel, rood en oranje tegelijk voorkomen. Hemerocallis, de daglelie, kent verschillende oranje cultivars. Elke bloem bloeit maar één dag, maar doordat er veel bloemen aan een stengel komen heeft hij toch een lange bloeitijd. De bloemen zijn eetbaar. De daglelie heeft lang smal blad dat mooi combineert met andere bladvormen. Dat geldt ook voor de Crocosmia's die uitsluitend bloeien in rood, geel en oranje en allerlei tussenvormen. Ze kunnen meer droogte verdragen dan de daglelie. Na de bloei blijven de grappige zaaddozen nog lang aanwezig. Asclepias tuberosa, de zijdeplant, houdt van een droog en warm plekje en trekt veel vlinders en bijen aan. Meconopsis cambrica, de schijnpapaver, zit een beetje tussen éénjarige en vaste plant in. Hij is meerjarig, maar niet echt vast en zaait zich overvloedig uit. Hij groeit het liefst op schaduwrijke plekken en is daarmee een welkome

uitzondering. Met een groep oranje (of gele!) papavertjes kan je een wat somberder hoekje van de tuin helemaal laten oplichten.

Een aantal oranje bloeiende planten heeft toepasselijke namen gekregen zoals Geum 'Prinses Juliana' en Trollius 'Orange Princess'. Vooral onder de tulpen vinden we veel koninklijks: 'Koningin Wilhelmina', 'Oranje Nassau', 'Princess Beatrix', 'Willem van Oranje' en 'Prinses Irene'. Er is zelfs een hyacinth die 'Oranje Boven' heet!

Niet alleen bloemen, maar ook blad kan oranje zijn, zoals bij Heuchera 'Marmelade' en 'Peach Flambé'. Het gras Hakanechloa macra 'Nicolas' kleurt prachtig oranje in de herfst. Natuurlijk zijn er ook veel heesters en bomen die in het najaar mooi verkleuren. In de herfst wordt oranje meestal wel mooi gevonden, in combinatie met alle andere gele, rode, paarse en bruine tinten. Een mooi klein heestertje met prachtige herfstkleuren is Fothergilla gardenii.

In de tuin kun je oranje goed combineren met andere warme vrolijke tinten zoals rood en geel. Wat rustiger is de combinatie met blauw en paars. Oranje staat ook mooi bij de bruinige bladkleur van het siergras Carex buechanani en de bronzen venkel, Foeniculum vulgare 'Purpureum'.

Als we nu afspreken oranje bloemen voortaan 'perzik' of 'abrikoos' te noemen, werkt dat misschien drempelverlagend om er eens een paar uit te proberen in de tuin. □

A photograph of two women sitting on white wicker chairs outdoors. The woman on the left has grey hair and is wearing a grey cardigan over a dark blue top and blue jeans. The woman on the right has blonde hair and is wearing a green cardigan over a dark top, grey pants, and black boots. They are sitting on a stone patio with moss, in front of a wall covered in green ivy. The text 'Experts van het mooie afscheid' is overlaid in white on the bottom right of the image.

Experts van het mooie afcheid



door Erica Zwaan

Misschien heeft u de advertenties in de Wijkkrant wel eens gezien, van de uitvaartbegeleiders uit onze wijk. Maar wat doen die precies? Angelique Valk van Mooie Uitvaart en Sabien de Bruijne van Salut Uitvaartbegeleiding vertellen over hun bijzondere beroep.

Hoewel ze al meer dan 25 jaar bij elkaar in de buurt wonen, kennen Sabien en Angelique elkaar via hun werk. Sabien dacht erover de opleiding te volgen die Angelique een aantal jaar eerder had afgerond. Hun gesprek gaf Sabien het laatste zetje. Deze opleiding tot uitvaartbegeleider is heel praktijkgericht. Zo oefen je op een begraafplaats met het dragen van de kist, het laten zakken met touwen in het graf. Ook doe je rollenspellen, leer je een rouwkaart maken, teksten schrijven en komen er zaken als presentatie en kleding aan bod. Je leert over de verzorging van de overledene en over de formaliteiten die de wet voorschrijft rondom het overlijden.

Maatwerk

Ook de uitvaartbegeleiding heeft een zakelijke kant. Er is een website voor uitvaarten in Leiden waar je alleen tegen betaling op komt, er zijn vergelijkingssites met het basistarief bovenaan maar zonder zicht op extra kosten of max aantal uren, er is zelfs zoiets als een budgetuitvaart. Angelique en Sabien bieden echter begeleiding op maat. Ze werken met een basistarief, de rest van de kosten worden op kostprijs doorberekend. De

meeste klanten vinden hen via mond op mondreclame, internet en een aantal middels hun advertentie in de Wijkkrant.

‘Je hebt met allerlei soorten mensen en budgetten te maken’, vertelt Angelique. ‘Creativiteit is belangrijk. Zo was er een dochter die voor haar moeder graag een kist belegd met mos wilde die ze online gezien had, maar die was heel duur. Ik stelde voor dat ze er zelf een zou bewerken. Dit heeft ze met een heel eigen invulling gedaan. Het eindresultaat met mos en vlinders deed denken aan de Droomvlucht van de Efteling. Het paste helemaal bij moeder en dochter en de meerwaarde van het zelf doen was groot’.

‘Als je een echt diepe wens voor iemand wilt vervullen, moet je soms een pitbull mentaliteit hebben’, zegt Sabien. ‘Ik had een klant die graag wilde dat de kist per boot vervoerd zou worden naar de begraafplaats. Het nabijgelegen restaurant waar we wilden aanleggen zei in eerste instantie dat dat niet kon. Dan kan ik best vasthoudend en overtuigend zijn, uiteindelijk lukte het’.

Kameleon

Een belangrijke basis voor hun werk is het vertrouwen van de familie. ‘Je persoonlijkheid speelt daarbij een grote rol’, vindt Angelique, ‘maar het is ook zaak om je voortdurend te kunnen aanpassen aan wat de situatie vraagt. Waar nodig moet je moet duidelijk en besluitvaardig zijn. Zorgvuldig en telkens een stapje vooruitdenkend. Alle details en tegelijkertijd de grote lijn in de gaten houden’. Sabien knikt. ‘Je moet invoelend zijn en je als een kameleon kunnen aanpassen aan de omstandigheden. Flexibel zijn, ook in je privéleven’. Angelique beaamt dat. ‘Het komt voor dat je wordt gebeld terwijl je aan het koken bent. Dan moet je kunnen schakelen’. Sabien: ‘Je streeft ernaar de families niet te belasten met tijdsdruk, die hebben het al druk genoeg met ‘rouwarbeid’. Naast de verzorging en de opbaring moet er de eerste dag worden nagedacht over de vragen wat, waar en wanneer. Tijdens de dagen daarna is er voldoende tijd voor de invulling en de vormgeving van het afscheid.

Families komen op een heel moeilijk moment bij elkaar. Soms ben je een mediator. Relaties die al niet goed waren staan nog meer onder druk. Je wilt dat de uitvaart passend is voor de overledene, maar probeert ook recht te doen aan de wensen van de nabestaanden. Als de ideeën erg uiteenlopen, probeer je er in ieder geval voor te zorgen dat iedereen zich gehoord voelt’.

Wensen en grenzen

Is die veelheid aan taken te doen voor een eenmanszaak? Beiden antwoorden met een volmondig ‘ja’. ‘We verwijzen naar elkaar door als we een opdracht niet kunnen aannemen en sparren over locaties, mogelijkheden en ideeën. De ene uitvaart neemt meer tijd in beslag dan de andere. Dat is echt afhankelijk van de wensen’. Sabien heeft een boekje gemaakt ‘Wensen rondom mijn afscheid’, met daarin een vragenlijst waar mensen over na kunnen denken en met elkaar over in gesprek kunnen gaan. Angelique laat met hetzelfde doel vaak een lege Wilsbeschikking achter. ‘Mensen weten vaak niet wat er allemaal kan’, zegt ze. ‘Bijvoorbeeld dat je ook een uitvaart op een andere plek dan in een uitvaartcentrum of kerk kunt organiseren en dat er bij een aantal begraafplaatsen een buitendienst mogelijk is. Een natuurbegraafplaats is er helaas niet in onze regio, maar een begraafing op één van de natuurbegraafplaatsen kunnen we wel organiseren’.

Steeds vaker bieden uitvaartlocaties een huiskamersetting voor kleine groepen aan. Sabien en Angelique regelen soms ook een afscheid thuis. ‘Ik hielp eens een familie die koffie dronk naast de kist met de overleden moeder in haar eigen woonkamer, met daarbij haar lievelingsgebak’, vertelt Sabien. ‘Het was sober maar intiem en helemaal in lijn met hoe de overledene was. Ze zwaaiden haar uit bij de voordeur’. ‘Zo’n setting maakt het heel persoonlijk’, vindt ook Angelique. ‘Ik had eens een huiskamerafscheid waarbij de plechtigheid in de kamer-en-suite was en het samenzijn daarna met professionele catering in de achtertuin’.

Arbeidsrecht: advies dat het verschil maakt.

**Financieel: een veel
betere regeling
Mentaal: echte steun
bij dreigend ontslag**

Qisolute Advocaten
Plantage 7
2311 JB LEIDEN
071 51 64 888
www.qisolute-advocaten.nl

Overleg met Jan Floris Holsteijn: 06 5066 7129
Eerste oriënterend overleg is kosteloos
Zie www.qisolute-advocaten.nl/gratis-halfuur-advies/
Wij bieden zekerheid voor uw positie.

qisolute

advocaten
mediators
conflictregie

32



32

tacoyo
Move your body, relax your mind

**ACTIE
2 GRATIS
PROEFLESSEN
PER
PERSOON**

TACOYO
Body en mind
conditietraining
op muziek

**Iedere maandag
in Leiden**

**Tacoyo Trainer
Viktor Verwoerd**
06-41549731
v.verwoerd@tacoyo.nl

LEIDEN, GYMZAAL DA VINCI COLLEGE
LAMMENSCHANS, BETAPLEIN 24
17:00-18:15, 18:15-19:30, 19:30-20:45, 20:45-22:00 uur

Knip uit en
Profiteer van
het voordeel!

**Gratis
proefles 1**

**Gratis
proefles 2**

Werk vijf kwartier aan uw houding, figuur en souplesse. Tacoyo is stress verlagend, ontspannend en niet zweverig. U beweegt in een groep met losse gewichtjes op inspirerende muziek, maar wel op uw eigen niveau. Fysiotherapeuten bevelen Tacoyo aan. Het is voor iedereen: jong en oud, man en vrouw.

De kosten per les bedragen: € 9,00. Seizoensstart: februari en eind augustus. Tussentijds instromen kan altijd!

* Geldig voor nieuwe cursisten. Vraag naar de voorwaarden.

WWW.TACOYO.NL

Sabien en Angélique bieden vrijblijvende kennismakingsgesprekken aan. 'Dit biedt rust en duidelijkheid aan alle betrokkenen' zegt Sabien. 'Een financiële vertaling van wensen kan ook en zo'n gesprek biedt de mogelijkheid om te voelen of een uitvaartbegeleider bij je past'. 'Vaak geven we tijdens zo'n eerste gesprek ook alvast wat praktische tips, zoals het op orde hebben van een adressenlijst', vult Angélique aan.

Dat hun betrokkenheid niet ophoudt na de uitvaart, blijkt uit de gedenkbijeenkomsten die Sabien en Angélique met nog een collega organiseren. 'In oktober vorig jaar hebben we nabestaanden uitgenodigd voor een bijeenkomst in een boerderij aan de Vliet', vertelt Angélique. 'Er was een harpiste, de namen van de overledenen werden opgelezen, mensen konden een waxinelichtje branden in een hart van klimop en er was een spreker over

nemen. Iemand zei eens: 'jij bent als een kraamhulp maar dan aan het einde van het leven'. □

Voor verdere kennismaking:

Sabien de Bruijne – Salut
Uitvaartbegeleiding:
www.salut-uitvaartbegeleiding.nl

Angélique Valk – Mooie Uitvaart:
www.mooieuitvaart.com



foto Rob Oudshoorn

Afstand en nabijheid

Wat doet dit werk met je? 'Je werkt in een zeer emotionele omgeving, maar het gaat niet om ons', zegt Angélique. 'Mijn taak is om het afscheid zo goed mogelijk te laten slagen. Een goede uitvaart is er één waar je de overledene in herkent en die troost biedt aan de nabestaanden. Als een familie me na afloop innig bedankt voor het mooie afscheid, kan dat een heel volstaan gevoel geven.' 'Het is niet mijn verdriet', zegt ook Sabien. 'Maar dat neemt niet weg dat ik wel regelmatig word geraakt, door het verhaal of een muziekstuk'.

rouw. De reacties waren enthousiast, mensen waardeerden het ritueel van het samenzijn en het moment van gedenken. Het verlies van dierbaren creëerde een natuurlijke verbondenheid.'

Als iemand hen na afloop omhelst en dank uitspreekt dat het afscheid helemaal was zoals hij of zij gehoopt had, zien Sabien en Angélique bevestigd waarom ze dit werk zo graag doen. 'Wij zijn dankbaar voor het vertrouwen dat mensen ons schenken', zegt Sabien. 'Je beleeft samen zo'n intense periode dat het soms lastig is om daarna afscheid te

NIEUW: Wijkambassadeur duurzaamheid voor de Profburgwijk



Maarten Stoffers is op 1 januari aangesteld als wijkambassadeur van de GaGoedcampagne voor de Professoren- en Burgemeesterswijk: 'Als wijkambassadeur ben ik een soort 'voorportaal' in de wijk als het gaat om verduurzaming en het energiezuinig maken van woningen. Wijkgenoten kunnen bij mij terecht met alle vragen over hoe je huis en leven duurzamer kunt maken. Mijn taak

is om onze wijkgenoten te 'ontzorgen' en dat houdt in: doorverwijzen, aanjagen, faciliteren, en (helpen) financiële mogelijkheden in kaart te brengen. Bel of mail mij gerust met al je vragen over duurzaamheid, energietransitie, subsidieregelingen en leenmogelijkheden.'

Telefoon: 06 - 509 442 91 of mail: info@maartenstoffers.nl

Informatieavond

De Werkgroep Duurzaam van onze wijk organiseert een speciale informatieavond voor onze wijkgenoten op maandag 22 juni. Er komen inspirerende sprekers en kraampjes van allerlei partijen die kunnen helpen om je woning duurzamer te maken en zelf duurzaam met energie om te gaan. We besteden ook aandacht aan wat er met de nieuwe regels

voor het beschermde stadsgezicht wel en niet mag.

Deze avond is in principe in de Vredeskerk om 20.00 uur; inloop vanaf 19.30 uur. Mocht het coronavirus ook dan nog iedereen aan huis gekluisterd houden, dan zal de avond een digitale vorm krijgen via Zoom. Als u zich nu alvast aanmeldt via duurzaamprofburgwijk@gmail.com, dan houden we u op de hoogte en ontvangt u tijdig instructies. Ook op profburgwijk.nl zullen we tijdig informatie delen over vorm en programma van deze avond, zie daarvoor 'DuurzaamWijzer' op www.profburgwijk.nl.



door Monica Wigman

Wijkwoordzoeker

L	E	E	N	A	P	E	N	N	O	Z	K
G	A	D	S	G	N	I	N	O	K	R	P
V	E	R	D	A	M	S	T	R	A	A	T
M	D	L	E	V	L	E	E	P	S	R	O
E	A	N	O	R	O	C	G	R	O	E	N
H	S	O	N	G	W	R	I	T	E	R	F
A	B	U	F	R	U	I	N	L	A	A	N
R	R	G	P	B	A	I	R	O	S	S	I
I	W	L	M	A	A	Z	R	U	U	D	I
W	U	O	H	C	S	K	J	I	W	J	K
H	O	S	B	U	L	C	T	R	O	P	S
R	Q	U	A	R	A	N	T	A	I	N	E

In deze tijden van isolatie een Wijkpuzzel om de verveling te verdrijven...

CORONA
DUURZAAM
FRUINLAAN
GROEN
HULP
ISSORIA
KONINGS DAG
MEHARI
QUARANTINE
ROOMBURGPARK
SONGWRITER
SPEELVELD
SPORTCLUBS
VERDAMSTRAAT
WIJKSCHOUW
ZONNEPANEEL

Oplossing:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--



Update Wijkissues



door Karin Verbaken en Han Overbeeke

Vanaf begin december was het een roerige tijd rond de wijkissues. De in het kerstnummer al genoemde 'Verplaatsing tijdelijke woningen' kwam opeens heel dichtbij. Net als de nieuwe opzet van het participatie-traject (of proces) rond het Roomburgerpark.

Verplaatsing tijdelijke woningen Sumatrastraat

Terwijl de december-Wijkkrant bij de drukker lag, viel bij omwonenden van het speelveld tussen de Verdamstraat, Kernstraat en de Burggravenlaan een 'bewoners-brief' op de mat. In die brief werd de beoogde locatie voor de tijdelijke woningen aangekondigd: het trapveldje. Op een voorlichtingsavond informeerde de gemeente de omwonenden en andere belangstellenden over het voornemen en het bedachte tijdspad. Op de roerige eerste avond werd duidelijk dat de bewoners zich overvallen voelden door het voorgenomen besluit en niet onder de indruk waren van de argumenten van de gemeente voor de locatiekeuze. Ze hadden zich georganiseerd in een bewonersgroep om zich daartegen te verzetten. Op de tweede, vanwege het te grote aantal belangstellenden extra ingelaste, avond was de toon meer gematigd, en lieten zich ook voorstanders van de tijdelijke woningen in de wijk horen.

Inmiddels heeft de gemeente een klankbordgroep in het leven geroepen en hier tweemaal overleg mee gehad. Doel van dit overleg is om samen tot een inrichtingsplan voor het terrein te komen. Ook zijn er meerdere gesprekken geweest met de direct omwonenden. Daarbij zijn alternatieve locaties aangedragen

die de gemeente nu onderzoekt. Die onderzoeken zijn in een afrondende fase en de uitkomst wordt eind maart of begin april verwacht. In de gemeenteraad zijn vragen gesteld over de wijze waarop de bewoners zijn betrokken bij dit traject. Die vragen zijn door de wethouder beantwoord, maar nog niet besproken met de raad.

Speelruimte en groen

In het verlengde van de discussie over de tijdelijke woningen bleek dat groen- en speelruimte op diverse locaties in de wijk een discussie is. De komst van extra woningen, die op zich welkom zijn, vergroot de behoefte aan groen. De gemeente lijkt geen integraal, wijk-breed, beleid te hebben voor



compensatie van verdwijnend groen en speelruimte. Daarom lijkt het soms wel of het ene gat met het andere wordt gedicht en dat de bouwbehoefte altijd boven de bruikbaarheid en ligging van groen- en speelruimte gaat. Het bestuur heeft de oproep van de Bewonersgroep gesteund via een brief aan B&W. Hierin doet het bestuur het dringende verzoek om tot een samenhangend beleid te komen.

Roomburgerpark

De gepubliceerde participatie-leidraad voor het Roomburgerpark is niet door iedereen enthousiast ontvangen. Het was even wennen dat de co-creatie werkgroep voor

het opstellen van het inrichtingsplan een stuk kleiner en op een andere manier samengesteld was. Vanuit het bestuur is er voor gekozen de nieuwe aanpak een kans te geven. Er is door de aangewezen projectleider met veel partijen gesproken en er is via een aselechte steekproef een groep wijkbewoners gevraagd om mee te praten. Ook is er een enquête gehouden om ideeën en meningen te verzamelen. Eind januari is de werkgroep van start gegaan, de eerste berichten daarover van de projectleider waren hoopgevend. Het participatieproces met de werkgroep is nog niet afgerond. Wij wachten de uitkomsten af. Deze zullen onder meer via de e-tool Doemee.leiden.nl worden gedeeld.

Wijkschouw

Op 5 februari was er een wijkschouw in onze wijk. Vertegenwoordigers van diverse afdelingen van de Gemeente (Groen, Verkeer en Handhaving) liepen een lange en gevarieerde route door onze wijk. Daarbij vergezeld door diverse bewoners en enkele bestuursleden van onze Wijkvereniging. Op diverse plaatsen in de wijk is stilgestaan bij aandachtspunten, zoals zwerfvuil, overlast van hangjongeren, verzorging en behoud van groen en speelplekken. In een uitgebreid verslag zijn de bevindingen en opvolging teruggekoppeld aan de Wijkvereniging.

Meer informatie hierover vindt u op www.profburgwijk.nl. □

Altijd nóg wat te doen voor een duurzamer huis

foto Rob Oudshoorn

36



‘Je huis isoleren is een spijtvrije maatregel’ las ik vorige week. Ik onthield het door het intrigerende woord ‘spijtvrij’ en weet direct dat het waar is: welke energiebron er ook komt na aardgas, minder stoken door isolatie helpt altijd. Alleen: hoe isoleer ik mijn al bewoonde huis? Buurtgenoot Wilma van Griethuizen deelt haar ervaringen.



door Blide Duk

Op een koude, zonnige ochtend kom ik bij haar langs in de Melchior Treublaan. In de hal valt me al op met hoeveel warmte en zorg het huis is opgeknapt. De kapstok vind ik prachtig. 'Van de kringloop' vertelt Wilma. Dan zie ik de originele Piet Zwart keuken in passend groen. 'Die werd uit een flat in Den Haag gesloopt.' De inrichting is behalve mooi dus ook duurzaam. Ik blijf mijn ogen uitkijken terwijl ik me probeer te focussen op de duurzame acties aan het huis zelf: daar kwam ik immers voor!

Dakkapellen & tochtstrips

'Vier jaar geleden zijn we in dit huis getrokken. Ik woonde met mijn zoon al heel lang in een benedenwoning in de Van 't Hoffstraat. Toen Tim bij ons introk werd het echt te klein en zochten we een ander huis in de wijk. Uiteindelijk konden we deze huurwoning van Ons Doel kopen. Zij hadden al van alles gedaan. Er was dubbel glas en de muren waren geïsoleerd. De basis leek dus goed. We hadden twee maanden, huurden een aannemer in en namen zelf vrij. De zolder is echt goed geïsoleerd. We lieten dakkapellen plaatsen en konden zo tussen de dakpannen naar buiten kijken. Daar zit heel veel meter tape om overal kiervrij te isoleren. De kruipruimte hebben we niet gedaan. Daar ligt een ton puin van een eerdere verbouwing. Wel hebben we een luik laten maken: dan kunnen we het altijd alsnog leeghalen en isoleren.'

'Ik denk altijd: alle kleine beetjes helpen. We hebben in het hele huis bij alle bewegende ramen en deuren tochtstrips geplaatst. Dat helpt echt. De voordeur is bij ons wel lastig, daar tocht het nog steeds. We gaan extra tochtstrips aan de binnenkant bijplaatsen. En een jaar geleden is iemand van de gemeente langs geweest om tips te geven. Die zagen

dat het dubbel glas erg oud was. Dat isoleert bijna niet. We hebben toen gordijnen opgehangen. Dat isoleert ook, maar toch niet zo goed.' Dan zie ik de gordijnen: ze kleuren perfect bij de keuken.

Warmtescan

Na het glas bleek ook de spouw minder goed geïsoleerd dan gedacht. 'Een jaar geleden is een ander huurhuis in dit rijtje gekocht. Die burens zijn flink aan het klussen. Zij zagen dat de isolatie in de spouw helemaal naar onder was gezakt. We hebben de andere burens gevraagd wanneer de spouw was geïsoleerd: 'al heel lang geleden'. Tegelijk merkten wij dat de muur achter de bank echt koud was en toen werden we nieuwsgierig. Ik heb een warmtescan aangevraagd. Ons rijtje heeft een straat-app, dus ik waarschuwde de straat en veel mensen wilden meedoen. Maarten, de wijkambassadeur van GaGoed, kwam op een vrijdag langs. We hadden geluk, het was één van de weinige dagen met koud en rustig genoeg weer voor die scan. We moesten het hele huis stoken. Daar leerden we al van: normaal stookt iedereen alleen beneden. Een buurman liet zien dat hij op de scandag 15 kuub gas gebruikte in plaats van 5!

Maarten maakte buiten en binnen foto's. Bij ons vielen de ramen het meest op, daar stroomt de warmte weg. Volgende week wordt er een offerte opgemaakt voor HR++ glas. Dat de zolder wèl goed was geïsoleerd, was ook duidelijk te zien'. En de spouw waar het om begonnen was? 'De blinde muur aan de zijkant van het huis was wel warmer, maar viel minder op. Er zijn ook alleen twee kleine kamertjes met verwarming aan die kant. Morgen wordt de spouw opnieuw geïsoleerd, met schuim. Het is 'Envirifoam'. Dat is wel milieuvriendelijk gelukkig, want omdat er al vlokken in zitten hadden we niet veel keus.' Ik vraag of zo isoleren geen problemen geeft met ventilatie – dat heb ik wel eens gehoord. 'Dat staat nu bij 'Fabels'. Vroeger wel, maar inmiddels is dat echt niet meer zo.'

Straatkantpanelen

Bij de spouwmuur en het glas blijft het niet. 'We hebben via vrienden van ons in de wijk een fijne installateur gevonden voor zonnepanelen. Zo kunnen er bij zijn ontwerp altijd zonnepanelen worden bijgeplaatst. En de panelen hoeven niet allemaal tegelijk evenveel zon te vangen om toch energie op te wekken. Volgende maand zouden de eerste zonnepanelen worden geplaatst op onze dakkapellen, maar we wachten nu even. Door de nieuwe regels voor het beschermd stadsgezicht mogen er in ons blok hopelijk ook zonnepanelen op het dak aan de straatkant, en dat is op het zuiden.'

Kwartiertje extra

Dan komen we op het waarom van deze acties. 'Ik vind het logisch om te investeren in mijn huis. Ik kan niet bij anderen in de portemonnee kijken, maar ik denk dat veel buurtgenoten niet bij de minima gerekend worden. Waarom zou je dan niet investeren? Je huis wordt comfortabeler en het is goed voor het milieu. Sommigen zeggen 'mijn huis is zo lek als een mandje, daar valt niet tegen op te isoleren', maar klopt dat wel? Zelf weet ik ook wel dat ik niet alles in mijn eentje ga oplossen. Maar ik denk dan: 'wat brengt het voor mezelf en hoe kan ik helpen?' en door zelf bij te dragen heb ik ook minder moeite met grote maatregelen. Bijvoorbeeld dat de maximumsnelheid weer 100 km/u wordt. Wat is nu een kwartiertje extra in je leven?'

Met die filosofische vraag nog in mijn hoofd sta ik weer in de hal. Daar ziet Wilma de verwarmingsbuizen. 'Oh ja, die hebben we ook nog geïsoleerd. Lelijk hè: daar wil ik binnenkort een koof omheen maken.' Het huis kan dus nog mooier, en duurzamer, gewoon, terwijl ze er wonen. Dat inspireert mij weer. Ik heb net mijn badkamer gestript. Eens uitzoeken hoe ik die mooi én duurzaam kan maken. □

door Bewonersgroep Speelveld groen

foto's Rob Oudshoorn

38

Ontwikkelingen speelveld Verdamstraat

De gemeente Leiden heeft het voornemen om 16 tijdelijke woningen te plaatsen op het veld bij de Verdamstraat. De woningen staan nu aan de Sumatrastraat.





Bijna alle omwonenden zijn tegen plaatsing van de woonunits. Het betreft hier de aantasting van speelgroenvoorziening voor de hele wijk. De wijkvereniging heeft in een brief aan Burgemeester en wethouders haar zorgen uitgesproken over de aantasting van het groen in de wijk in het algemeen en de speelplek aan de Verdamstraat in het bijzonder. De voorgenomen plaatsing heeft inmiddels vertraging opgelopen. De gemeente heeft na aandringen door de bewonersgroep 'Speelveld groen' toegezegd om de door hun aangedragen alternatieve locaties te onderzoeken.

Een sterke wijk, een slechte locatie

De eerste weken na de informatieavond in december 2019 verscheen er op de website van onze wijk een aantal brieven die een verschil van mening over de komst van de woonunits en haar doelgroep suggereerden. Een paar kopjes thee en gesprekken verder blijkt dit verschil er niet te zijn. De doelgroep is van harte welkom en het is goed dat elke wijk, inclusief de onze, bijdraagt aan de sociale balans voor heel Leiden. Ook in onze wijk zijn genoeg logische plekken met woonbestemming om de woonunits te plaatsen.

Vreemd genoeg heeft de gemeente besloten de plaatsing niet alleen ten koste van groen, maar zelfs op een plek met bestemming 'speelgroen' te willen plaatsen. En dat terwijl uit meerdere gemeentelijke nota's blijkt dat juist in onze wijk de plekken met deze bestemming schaars zijn. Dit vindt niemand een goed idee. Met alle andere initiatieven van de gemeente om de bebouwing in onze wijk steeds

verder te verdichten, is het belangrijk om genoeg plek voor natuur en spelen te behouden.

Plaatsing van woonunits in onze sterke wijk is prima, maar dan graag op een sterke locatie.

Stroeve samenwerking met gemeente

Vanaf het begin loopt het contact met de gemeente en wethouder Damen over deze zaak stroef. Het college van B&W is al jaren bekend met de noodzaak tot verhuizen, maar heeft pas in december 2019 de beoogde locatie aangewezen met de wens de woningen in april 2020 te willen plaatsen.



Bezoek van burgemeester Lenferink en wethouder Damen bij bewoners aan de Burggravenlaan. De steiger geeft de plaatsing van de woonunits aan.

Door dit (te) korte tijdsbestek wordt er haastig en onzorgvuldig gehandeld. Daar kunnen wij inmiddels helaas vele voorbeelden van geven. Als inwoners van de gemeente Leiden en als direct betrokkenen willen wij graag serieus genomen worden.

Er zijn ook positieve punten in de samenwerking met de bewoners. De bewonersgroep heeft ruimte gekregen alternatieve locaties in heel Leiden aan te dragen. Op het moment van schrijven is de gemeente deze 21 alternatieven aan het onderzoeken. De gemeente heeft uiteindelijk toegezegd niet te beginnen met ontginning van het terrein voordat alle locaties zijn onderzocht en de bezwaartermijn is verstreken.

Klankbordgroep

De gemeente heeft een klankbordgroep ingesteld met als doel: het betrekken van omwonenden, geïnteresseerden en wijkgenoten bij de (kwalitatieve) invulling van het terrein dat na plaatsing van de woonunits zou overblijven. Dit is een wel zeer ongelukkige voorwaarde zolang er nog geen definitief besluit is genomen.

Bezwaar

Samengevat zijn er voor omwonenden genoeg redenen om in bezwaar te gaan. Er zijn betere locaties, ook in onze sterke wijk; het proces is gehaast

en onzorgvuldig en de bewoners worden vooral betrokken als de gemeente gunsten nodig heeft. Wilt u betrokken blijven, dan kunt u zich aanmelden voor de nieuwsbrief van de bewonersgroep 'Speelveld Groen' via speelveldegroen@gmail.com. □



Herinneringen aan de hongerwinter

Dit jaar is het 75 jaar geleden dat Nederland bevrijd werd en de feesten om dat te vieren op 5 mei zouden uitgebreid en uitbundig zijn. Door de coronacrisis waar we ons nu in bevinden, zijn al die vieringen helaas afgelast. Ongelooflijk jammer. Ook de dodenherdenking op 4 mei zal heel sober zijn. De koning zal alleen een krans op de Dam leggen, zonder genodigden en zonder indrukken verhalen. Extra verdrietig omdat het aantal mensen dat persoonlijke herinneringen heeft aan de oorlog en daarover kan vertellen, steeds verder afneemt.

Een wijkgenoot stuurde de redactie deze persoonlijke herinneringen op. Ooit opgeschreven na een oproep in het Leidsch Dagblad, waarin ze overigens niet zijn verschenen. We vonden het passend om deze in de Wijkkrant op te nemen. Toch even samen stil staan bij die ingrijpende tijd.

'In 1944 was ik 12 jaar oud en woonde op een boerderij in de polder ten noorden van Leiden. Ik ben de oudste van een groot gezin, wat niet ongewoon was in die tijd. Herinneringen heb ik vooral aan de dagelijkse uittochten van allerlei mensen die de polders introkken. Veelal op fietsen met massieve banden, 'houten' banden en soms helemaal geen banden maar op de kale velgen. Ook veel mensen te voet met diverse duw- en trekkarren met oude kinderwagens, zelfgemaakte karren met de meest vreemde onderstellen of gewoon een

groentekistje met wiertjes en een trektouw.

Al deze mensen gingen naar de Haarlemmermeerpolder om aardappels, groente of tarwe te bemachtigen. Onderweg werden ook veelal boerderijen aangedaan om melk, kaas, boter en dergelijke te krijgen.

Zo kwamen ook bij onze boerderij dagelijks mensen langs om te vragen naar zuivelproducten. Wanneer er melk of karnemelk beschikbaar was, werd dat aan de deur verkocht voor een normale, toen geldende prijs. Niks woekerprijs, iets wat wel eens ten onrechte de boeren werd verweten, dat waren zeldzame uitzonderingen.

Ook ik heb als 12-jarige jongen de mensen vaak geholpen aan een liter melk of karnemelk. Wanneer er dan aan de deur verkocht werd, was er vaak een grote toeloop van mensen, want dat zag men natuurlijk vanaf de weg. Het gevolg was, dat als alles op was er altijd mensen teleurgesteld moesten worden. Er werden toch meestal tientallen liters verkocht en je probeerde iedereen wat te geven.

Het was de boeren niet toegestaan om alle producten aan huis te verkopen. Elke boer had leveringsplicht al gelang de grootte van het bedrijf. Op onze boerderij werd kaas gemaakt en men kon vrij nauwkeurig controleren of je genoeg kaas maakte in verhouding tot de dagelijkse melkopbrengst. Alle kazen kregen een verplicht kaasmerk met volgnummer. Elke week kwamen controleurs van de CCD, de Crisis Controle Dienst, aan huis om alles te controleren aan de hand van de kaasboekhouding en de genummerde kaasmerken.

Alhoewel we een boerderij hadden, een veehouderij, kan ik me nog heel goed de zorgen van mijn ouders herinneren die zij hadden om hun grote gezin te onderhouden. Want om genoeg aardappelen, tarwe en meel en dergelijke te hebben, moest ook mijn vader naar de Haarlemmermeerpolder. Het zal wel de solidariteit van veehouders en

akkerbouwers onderling zijn geweest dat dat veelal wel lukte. Ook als boeren op het platteland hadden zij de gewone rantsoenen op bonnen zoals iedereen, ook zij moesten op een of andere manier bij 'sprokkelen'. Ook de boeren hebben op hun bonnen aardappelen, suikerbieten en bloembollen gekregen.

Ook heb ik herinneringen aan de wekelijkse bezoeken van kinderen uit de stad. Het was op het platteland, ondanks de oorlog toch beter dan in de stad. Er kwam elke week een groep kinderen uit de stad en op elke boerderij werd een kind de hele dag achtergelaten. Ook bij ons gezin kwam er wekelijks een kind op bezoek dat met ons de warme maaltijd kwam mee eten. Later in de middag werd er weer verzameld en ging men weer huiswaarts. Een enkele keer had een kind zoveel gegeten, dat het misselijk werd en moest overgeven. Dat was erg sneu, maar kinderen die al wat ondervoed waren, konden zoveel eten ineens waarschijnlijk niet verdragen. De kinderen kwamen dacht ik via de St. Vicentius Vereniging, maar dit weet ik niet zeker.

Een ander gebeuren dat ik me kan herinneren, is de jacht op brandstof. Zo is op een zekere dag (of eigenlijk nacht) het rooien van bomen begonnen. Met een groepje mensen werd in de avond en nacht, langs de weg, zo'n grote iepenboom omgezaagd. Er werd met man en macht gewerkt om de boom te 'ontmantelen' en af te voeren voor het weer licht werd. Het risico te worden gesnapt was blijkbaar niet zo groot, want verkeer was er toen niet en alles geschiedde in het donker. Zo zijn in de loop van de winter tienallen bomen omgehaald en kreeg de polder een heel ander aanzien.

Aan de kerst- en nieuwjaarsviering van 1944 heb ik geen speciale herinnering. Wat ik wel weet is dat het kerkbezoek zeer druk en algemeen was. Dit is wat ik destijds als misdienaar van dichtbij heb meegemaakt. Maar ook daarnaast moest ik veel naar de kerk, want 'nood leert bidden' zei men dan.

Een weer andere herinnering betreft de (lagere) school die ik toen bezocht. Ik zat in de laatste klas van de school. Op een zekere dag in de herfst van 1944 werd de school gesloten wegens het ontbreken van brandstof om de lokalen te verwarmen. Omdat de omstandigheden steeds slechter werden is de school tot de bevrijding van 1945 niet meer open gegaan. Omdat in die tijd op 1 mei het nieuwe schooljaar begon, ben ik hierna niet meer naar school geweest. Ik kan dus zeggen dat ik zelfs de lagere school niet heb afgemaakt! Omdat ik de oudste van een groot gezin op de boerderij was (inmiddels 13 jaar) moest ik op de boerderij gaan werken. Iedere dag koeien melken (met de hand), stallen uitmesten en op het land werken.

Wat later ben ik avondschole gaan bezoeken en nog weer later cursussen gaan volgen. Mede daardoor ben ik verder goed 'terecht gekomen' in mijn leven.

Nog weer andere herinneringen heb ik aan het bijna dagelijks lanceren van V2's. Je kon aan het geluid dat zo'n ding maakt (oorverdovend) en aan het lange rookspoor de raketten zien vertrekken. Een keer, tijdens een zeer mistig weer, werd er weer een V2 gelanceerd die plotseling stopte. Je kon hem dus niet zien gaan. Ik kan mij nog de angst herinneren die ik had over de vraag waar hij zou neerkomen en ontploffen.

Tot zover mijn herinneringen aan de hongerwinter.' □

door J.J. van der Geest,
Meijerskade Leiden

Hetty Geursen: een globetrotterende kunstenaar terug in Leiden

42



door Nynke Smits

In de woonkamer van Hetty Geursen hangt al direct haar visitekaartje: een geschilderd drieluik van drie jonge vrouwen (de dochters). Op de wand daartegenover een zelfportret. Onverschrokken kijkt de schilderes je aan. Portretten vormen een van haar specialiteiten. Voor de andere: landschappen en het vastleggen van 'voorvallen' gaan we naar boven naar haar atelier.

Een degelijke opleiding

Sinds twee jaar woont Hetty Geursen in de Profburgwijk en is zij weer terug in Leiden, de stad waar ze al eerder belangrijke jaren had doorgebracht: samen met haar latere echtgenoot

op de Rijn- en Schiekade, toen ze aan de Haagse kunstacademie studeerde en de jaren daarna waarin, terwijl zij inmiddels aan de Stadhouderslaan woonde, de dochters werden geboren en zij les gaf in tekenen aan een middelbare school in Alphen aan den Rijn.

Geboren in het Gelderse Buren (1954) groeide Hetty op in Maassluis. Op school verdreef zij de verveling door stiekem op haar schoot een tekenblok te vullen. Bij het afronden van de middelbare school was het al duidelijk dat zij naar de Haagse kunstacademie wilde. Geursen haalde haar acties MO-A en MO-B. 'Een degelijke opleiding was het,' benadrukt de



schilder. 'Met veel materialenkennis en veel kunstgeschiedenis'.

De wereld over en terug naar Leiden

Waar dit zoal toe leidde, zie ik aan de kleine schilderijtjes die de wand vullen boven haar werktafel. Een groot aantal dateert uit de periode dat ze met haar man in China woonde. Ook Edinburgh en Boston waren een tijdje hun woonplaatsen, totdat ze tenslotte neerstreken in Maastricht. Uit die periode dateert een ander dochterdrieluik. Drie meisjes op een dakterras met kleurige en breed-gevederde brillenmaskers op. Op de achtergrond Maastricht. In haar Maastrichter

periode leidde Geursen twee jaar galerie 'Artisart'. Daarnaast deed zij vrijwilligerswerk met geestelijk en lichamelijk gehandicapte kinderen. Voor lesgeven op een katholieke school koos zij als aanhanger van het openbaar onderwijs niet.

Toen voor haar man het pensioen in zicht kwam en twee dochters zich in of vlakbij Leiden hadden gevestigd, viel het besluit om weer in Leiden te gaan wonen. Al hebben ze in Maastricht nog een pied à terre. Maar waar Hetty Geursen in haar leven ook terecht kwam, ze 'verzon altijd wel wat'. Elke plaats leerde haar nieuwe technieken en manieren van kijken.

Verhalen vind je overal

Wanneer ik kijk naar de schilderijtjes (ca. 20 x 20 cm) langs de wand van haar atelier, zie ik verhalen. Geursen noemt het situaties of voorvallen. Altijd mensen. Een man op de rug gezien in een bus, een gezin dat stevig voortstapt: een wat ontredderd kijkende vader die het rugzakje van zijn dochter draagt – zij kijkt vragend naar hem op –, het zontje voortgesleept aan de hand van moeder die al buiten beeld is gestapt. Benen en fietsen. Momentopnames uit de het dagelijks leven. Geursen heeft ze gefotografeerd en daarna vastgelegd met acrylverf. Een serie uit de maanden in China. De zelfde invalshoeken: mensen, solitair of in groepjes, bezig met hun dagelijks leven, vastgelegd door de blik en het materiaal van de schilder.

Arabisch gom en andere materialen

'Vroeger werkte ik met olieverf,' vertelt Geursen, 'maar op een dag bleek ik allergisch. Toen heb ik, beschermd door een soort boerka, het schilderij dat ik onder handen had afgemaakt en ben overgestapt op acrylverf. Ze legt uit dat ze in laagjes schildert. 'Ik maak bijvoorbeeld een jasje in half transparant rood. Dan doe ik er wat bruin overheen. Dan nog een kleur.' Ik kijk naar haar werk en zie de gelaagdheid en diepte die het effect is van haar methode.

In een zijkamertje kijken we naar het Limburgse landschap; het zijn collages. Ook hier lagen over elkaar heen:

rijstpapier, inkt, arabisch gom en aquarelverf en oliepastel. Hetty legt uit dat ze erg let op de kwaliteit van haar materialen. Laatst belde een restaurateur die een collage van haar binnen had gekregen om het passepartout te vernieuwen. Zij wilde meer weten over de technische details van het werk. De kwaliteit van de materialen – terwijl het werk toch al tientallen jaren geleden was gemaakt – was namelijk nog zo goed! 'Het geheim', had Geursen verklapt, 'schuilt in het gebruik van Arabisch gom!'

Exposeren en (gebrek aan) vrijheid

Of ze nog exposeert? Ze geeft me een lijst van exposities uit het verleden. 'Het punt is, je beste werk is er vaak al gauw niet meer. Het valt niet mee om voldoende topstukken bij elkaar te krijgen voor een tentoonstelling. Ik werk veel in opdracht.' En na een peinzende blik over de wand met haar werk: 'Een tentoonstelling zet je onder druk. Je moet produceren en ik werk niet snel. En wat ik vooral wil, dat is mijn vrijheid!'



www.hettygeursen.nl en info@hettygeursen.nl



Bent u beeldend kunstenaar of kent u een kunstenaar in onze wijk neem dan alstublieft contact op met: redactie@profburgwijk.nl of 06 - 511 637 80

Kijken, kiezen, knippen



Ken je dat? Je hebt een geweldige vakantie achter de rug. Schitterende uitzichten, prachtige natuur, pittoreske dorpjes, gezellige terrassen en genietende kids. Je hebt het allemaal vastgelegd. Vol verwachting ga je er eens goed voor zitten. Maar dan... leuke foto's, dat wel, maar toch net niet of helemaal niet wat je ervan verwachtte. Nou, als je dat overkomt bevind je je in een ruim gezelschap. Maar het kan ook anders. In een column maak ik natuurlijk geen super fotograaf van je. Maar ik kan je hopelijk wel voor een aantal, o zo snel gemaakte, fouten behoeden.

Of je je foto nu maakt met een reflex camera, een kleine compact camera of een mobiele telefoon, dat maakt wat beeld betreft niet uit. Want het gaat in eerste instantie om: het beeld. Als het beeld wat opbouw betreft (compositie) niet goed in elkaar steekt, ziet de foto er niet goed uit. Dat is zo'n foto waarvan je later zegt. Leuk, maar ik mis wat, het is het net niet. En dat is jammer en onnodig.

Fotograferen is als eerste: kijken. Kijken naar wat je wilt fotograferen en (even) de tijd nemen om te overwegen, te kiezen, hoe je jouw onderwerp wilt fotograferen. 'Ik wil die vuilnisbak links er niet op' en 'die man of vrouw ook niet' en 'het moet recht staan, de horizon van de zee moet recht anders loopt de zee leeg', enzovoorts.

Bewust kijken en bewust kiezen en dan heel bewust klikken.

Ga de komende vakantie met deze instelling eens aan de slag. Gegarandeerd dat je veel tevredener zult zijn met je fotoresultaten.



door Rob Beurse

Oproep

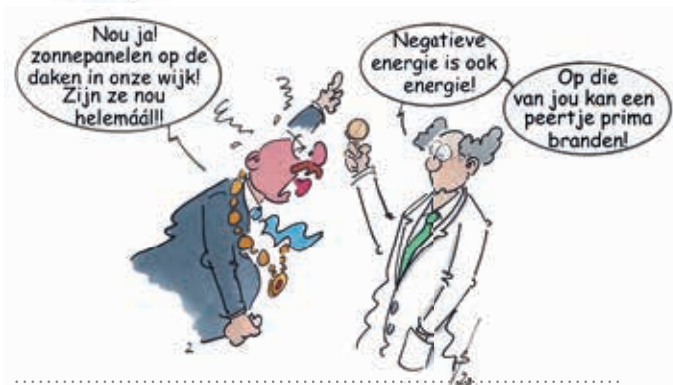
Informatie-avond: Eerste hulp bij duurzame woning

Wilt u ook energie besparen? Er is allerlei hulp beschikbaar om uw huis te klimaatvriendelijk te maken – en vaak nog gratis en onafhankelijk ook! Op de eerste informatie-avond van de werkgroep duurzaam stellen we u voor aan verschillende partijen die graag helpen. Erfgoed Leiden en het Duurzaam bouwloket bijvoorbeeld. Er is ook ruimschoots gelegenheid zelf met deze specialisten te spreken.

Komt u ook?

22 juni, 20:00, Vredeskerk – bekijk in juni de website ProfBurgwijk voor alle aanwezige specialisten
Vragen: duurzaamprofburgwijk@gmail.com

PROF PIETER



Oproep

Schrijvers gezocht!

De redactie van deze Wijkkrant kent ook het nodige verloop. Om die reden hierbij een oproep voor wijkbewoners die het leuk vinden om zo nu en dan, maximaal 3x per jaar, een interview te houden met mede-wijkbewoners en daar een verslag van te schrijven voor de Wijkkrant. Schrijfvaardigheid is zeker een vereiste, een journalistieke inslag een pré. Eigen onderwerpen meebrengen is mogelijk, maar niet noodzakelijk. Er zijn elke krant wel interviews te doen waar ik een schrijver voor zoek. Geen redactievergaderingen, maar mooie gesprekken met je wijkgenoten. Wie meldt zich aan?

Mail naar Monica Wigman: redactie@profburgwijk.nl

VERENIGING PROFESSOREN- EN BURGEMEESTERSWIJK

Roodenburgerstraat 52 - 2313 HL Leiden
KvK 40448253

Joop van Pijkeren (secretaris)

Roodenburgerstraat 52 - 2313 HL Leiden
Tel.: 06 - 48 264 522

E-mail: secretaris@profburgwijk.nl

Karin Jansen (penningmeester)

Van 't Hoffstraat 48 - 2313 GP Leiden

Tel.: 06 - 81 464 343

E-mail: penningmeester@profburgwijk.nl

Monica Wigman (bestuurslid)

De Gijselaarstraat 5 - 2313 JW Leiden

Tel.: 06 - 345 297 88

E-mail: communicatie@profburgwijk.nl

Chris van Voorden (bestuurslid)

Burggravenlaan 3 - 2313 HM Leiden

Tel.: 06 - 48 543 373

E-mail: chrisvanvoorden@profburgwijk.nl

WIJKKRANT

Monica Wigman (hoofdredacteur)

Tel.: 06 - 345 297 88

E-mail: redactie@profburgwijk.nl

Michiel 't Hart (advertenties)

Tel.: 06 - 28 504 052

E-mail: advertentie@profburgwijk.nl

OUDERENCONTACT PROFBURGWIIJK

Tel.: 06 - 577 02 80

E-mail: info@ouderencontactprofburgwijk.nl

POLITIE

Bureau Zuid

Vijf Meilaan 153b - 2321 RK Leiden

Tel.: 0900 - 8844

RELIGIE

Oud-Katholieke kerk

Cronesteinkade 2 - 2313 GX Leiden

Pastoor: Helen Gaasbeek

Tel.: 240 1739 - www.leiden.okkn.nl

R.K. Petrusparochie

Lammenschansweg 40A

Pastoor J. Smith

Lorentzkade 16a - 2313 GB Leiden

Tel.: 512 19 12

Protestantse Kerk Nederland

Vredeskerk - Predikant: dr. G.J. Venema

Van Vollenhovenkade 24 - 2313 GG Leiden

Tel.: 514 23 17

SCHOLEN EN OPVANG

Smallsteps Peuterpalet

Oppenheimstraat 4b - 2313 JE Leiden

Tel.: 516 04 44

Smallsteps Basisbende

Oppenheimstraat 2-8a - 2313 JE Leiden

Tel.: 512 40 45

Peuterspeelzaal de Kleine Urt

Van Vollenhovenkade 15 - 2313 GG Leiden

Tel.: 088-304 30 56 + *

Peuterspeelzaal Olleke Bolleke

Oppenheimstraat 2 - 2313 JE Leiden

Tel.: 088 - 304 30 64.

*Klantenservice SPL: 088 - 304 30 43

(van 9.00 tot 16.00 uur) -

E-mail: klantenservice@splopvang.nl

Kinderopvang 't Kasteel

Buitenschoolse opvang 't Kasteel de

Speelschans, Van Vollenhovokade 22 spl -

2313 GG Leiden, Tel.: 5137655

Buitenschoolse opvang 't Kasteel het

Croontje, Van Vollenhovokade 20

2313 GG Leiden, Tel.: 06 - 167 202 23

Buitenschoolse opvang 't Kasteel Roomburg

Van Vollenhovokade 20 - 2313 GG Leiden

Tel.: 513 54 74

Buitenschoolse opvang 't Kasteel Trigon

Cronesteinkade 19 - 2313 GX Leiden

Tel.: 513 64 08

Gastouderbureau 't Kasteel

Cronesteinkade 19 - 2313 GX Leiden

Tel.: 566 12 76

CompaNanny

Burggravenlaan 250 - 2313 JB Leiden

Tel.: 207 37 04

Bonaventuracollege

Burggravenlaan 2 - 2313 HV Leiden

Tel.: 566 01 66

Stedelijk Gymnasium

Fruinlaan 15 - 2313 EP Leiden

Tel.: 512 13 65

Lorentzschool

Van Vollenhovenkade 19 - 2313 GG Leiden

Tel.: 514 17 77

Basisschool Joppensz

Van Vollenhovenkade 15 - 2313 GG Leiden

Telefoon: 513 09 58

Katholieke Basisschool Sint Joseph

Oppenheimstraat 8 - 2313 JE Leiden

Tel.: 513 22 63

KDV en BSO Madelief

Hoge Rijndijk 13 - 2334 BA Leiden

Tel.: 514 02 12

SPEELTUIN

De Speelschans

Van Vollenhovenkade 22

Secretaris: Eelco Baks - 2313 GG Leiden

E-mail: info@despeelschans.nl

SPORTCLUBS

Hockey - LHC Roomburg

Sportpark Roomburg

Postbus 11077 - 2301 EB Leiden

Tel.: 513 22 25

Korfbal - LKV Sporting Trigon

Zoeterwoudsesingel 50

2313 EK Leiden - Tel.: 514 27 88

Tennis - TC Roomburg

Tennispark Roomburg

Tel.: 531 67 50

Gymsport Leiden

www.gymsportleiden.nl

info@gymsportleiden.nl

VRIJETIJD

Mini-biebs in de wijk

Franchimontlaan,

De Gijselaarstraat, Scholtenstraat,

Van Bemmelenstraat,

Speeltuin 't Kasteel, Jongerenbieb,

Zoeterwoudsesingel 91a

WIJKBEHEER

Servicepunt Woonomgeving

Tel.: 071 - 516 5501,

ma. t/m vr. van 7.30 - 17.00 u.

Bezoekadr.: Admiraal Banckertweg 15,

ma. t/m vr. van 7.30 - 17.00 u.

E-mail: woonomgeving@leiden.nl

WONEN

Woningstichting Ons Doel

Rijnsburgersingel 60

2316 XX Leiden

Postbus 569 - 2300 AN Leiden

Tel.: 522 20 25

ZORG

Radius

Dienstencentrum Zuidoost

Professorenpad 1 - 2313 TA Leiden

Tel.: 707 42 00 - www.radiuswelzijn.nl

Maatschappelijk werk

Kwadraad

Haagweg 47 - 2321 AC Leiden

Tel.: 088 - 900 40 00

Verzorgingscentrum

Lorentzhof

Lorentzhof 1 - 2313 GA Leiden

Tel.: 514 95 95 - www.libertasleiden.nl

Buurtzorg Nederland

team Leiden

Raamsteeg 2

(t/o de St. Jacobsgracht)

2311 PL Leiden - Tel.: 06 - 122 025 11

VERBOUWPLANNEN?

ADVIES, ONTWERP EN UITVOERING
IN ÉÉN HAND



www.maatwerk-leiden.nl

Menno de Jong 06-29 50 25 70

Pieter Versnel 06-55 86 37 20



46

A.G. Tuinen

5% korting
bij volledige aanleg
of renovatie van
uw tuin

10% korting op het
maandelijks
onderhoud
van uw tuin

UW WIJKHOVENIER
Professoren- en Burgemeesterswijk

Voor voorjaars- en/of najaars snoei,
tuinadvies, onderhoud, aanleg, renovatie
of beplanten van uw tuin.

Bij A.G. Tuinen bent u op het juiste
adres. Bel of stuur een e-mail voor een
vrijblijvende afspraak.

T | 06 - 46124214
W | www.ag-tuinen.nl
E | info@ag-tuinen.nl

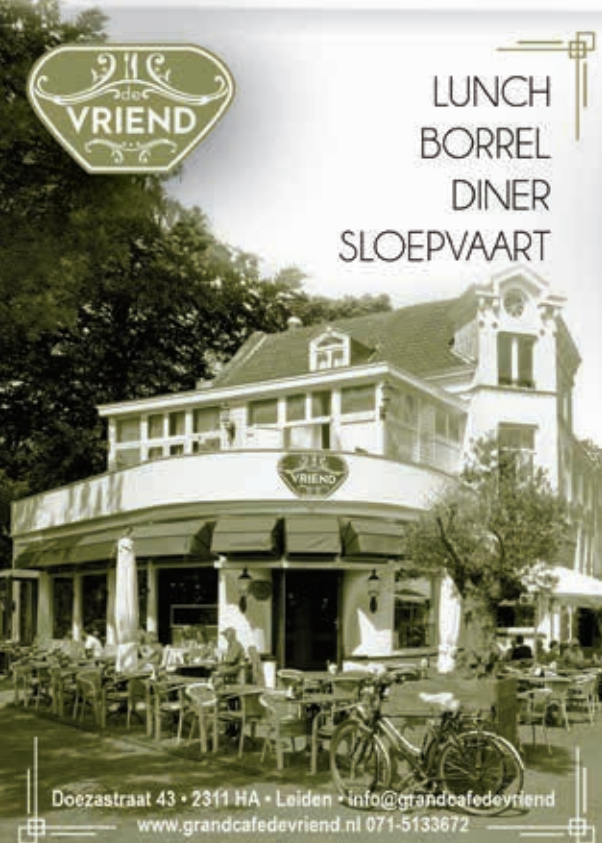


Garage Peter

- Apk
- Onderhoud
- Reparaties

Al meer dan 35 jaar een betrouwbaar en betaalbaar adres voor alle reparatie werkzaamheden aan uw auto

Gerestraat 2 / 2311 NW Leiden
071-5143050 / 06-17421125
www.garagepeterleiden.nl



DE VRIEND

LUNCH
BORREL
DINER
SLOEPVAART

Doezastraat 43 • 2311 HA • Leiden • info@grandcafedevriend.nl
www.grandcafedevriend.nl 071-5133672

Colofon

De Wijkkrant is een uitgave van de Vereniging Professoren- en Burgemeesterswijk te Leiden.



Hoofdredactie: Monica Wigman

(Eind)redactie: Renée Gravelotte, Maaike Botden, Margot van Noordennen, Monica Wigman en Herbert Plompen (cartoons)

Berichten voor de : redactie@profburgwijk.nl

Webmaster: Rob Beurse en Marijke Boter

Website: www.profburgwijk.nl

Berichten voor de website: webmaster@profburgwijk.nl

Ontwerp, layout en intermediair: www.bofesto.nl

(06 - 5360 95 90). Oplage: 3.750 ex.

77 komt uit in september 2020.

Deadline kopij: 14 augustus 2020.



Wij bieden E-consult via PhysiApp



Het is door het Corona virus een moeilijke tijd voor ouderen en patiënten die tot de risicogroepen behoren om naar de fysiotherapeut te gaan. We hebben nu de mogelijkheid om u op afstand te consulteren en te oefenen en bieden het E-consult aan via PhysiTrack en de PhysiApp aan.

Indien u een aanvullende verzekering of een chronische indicatie heeft wordt het E-consult gedekt door de zorgverzekeraar. Voor meer informatie bel de praktijk of bezoek onze website.



VISSER
fysiotherapie en sport

071 512 31 11
visserfysio.nl

